Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 6 (1506) ♦ Четвер, 16 січня 1997 року ♦ Ціна договірна

Щонайперше – зміни. А з грошима поки що почекаємо?

У Міністерстві освіти підготовлено план реформування галузі

Міністерство освіти підготувало низку заходів, спрямованих на реформування системи вищої та середньої спеціальної освіти, повідомив у вівторок на підсумковій колегії Міністерства освіти України за 1996 рік міністр освіти Михайло Згуровський.

За його словами, як повідомляє Інтерфакс-Україна, реформування здійснюватиметься за трьома напрямами. Перший стосується мережі освітніх закладів. Міністр повідомив, що з метою запровадження у повному обсязі обов'язкової середньої освіти намічено запровадити з нинішнього року єдиний план комплектування середніх освітніх учбових закладів учнями 9-х класів на основі регіональних програм. Другий — передбачає впорядкування структури підготовки кадрів шляхом скорочення переліку спеціальностей і розроблення у поточному році спільно з Міністерством праці кваліфікаційних характеристик для всіх рівнів підготовки спеціалістів.

Третій напрям — вдосконалення держзамовлення на підготовку спеціалістів, для чого плановано розробити контрольні показники прийому для кожного закладу на основі багатоканального принципу фінансування.

Міністр також наголосив на тому, що слід шукати позабюджетні джерела фінансування вузівської науки.

Антон Бутейко вже не сумісник

Верховний суд України не задовольнив касаційну скаргу першого заступника міністра закордонних справ Антона Бутейка на рішення Київського міського суду про дострокове припинення його повноважень як народного депутата України. Як відомо, це рішення було прийнято за заявою Голови Верховної Ради України Олександра Мороза.

Розгляд аналогічної касаційної скарги народного депутата України, начальника управління розвідки Міноборони України Олександра Скіпальського Верховний суд знову відклав.

По шию в боргах

До 20 січня уряд має намір погасити заборгованість по пенсіях за листопад 1996 року, заявив Прем'єр-міністр Павло Лазаренко на колегії Міністерства освіти.

За його словами, уряд уже погасив заборгованість по пенсіях за жовтень минулого року. Прем'єр нагадав, що в проект бюджету на 1997 рік закладено 3 млрд. грн. на погашення заборгованості, яка на сьогодні становить відповідно 2 млрд. грн. зарплати бюджетним організаціям і 1 млрд. — пенсіонерам.

У січні-лютому поточного року здійснюватимуться лише поточні проплати зарплат.

На фінансування системи освіти в проекті бюджету-97 передбачено 4,1 млрд. грн. Цього недостатньо. У зв'язку з цим П. Лазаренко висловився за реформування системи освіти.

Із храмом у душі — відродимо святиню

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Освяченням храму і відкриттям меморіальної дошки в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» завершилися урочистості з нагоди ювілею — 400-річчя від дня народження реформатора української церкви і культурного діяча, фундатора Києво-Могилянської колегії митрополита Петра Могили. У минулому Богоявленська церква, яку із закриттям академії тривалий час не використовували за призначенням, відтепер матиме ім'я Петра Могили, котрого на архієрейському соборі Української православної церкви Київського патріархату у грудні 1996 року прилучено до лику святих. «Ми сподіваємося відродити студентський храм», — сказав ректор університету В'ячеслав Брюховецький.

У рамках святкування торік відбулося кілька десятків конференцій, «круглих столів», читань, виступів, конкурсів студентських робіт, де всебічно розглядали різні аспекти життя й діяльності нашого видатного земляка.

(Закінчення на 2-й стор.).

З лікарняного — на роботу чи на пенсію?

Російські засоби масової інформації повідомили про те, що парламентарії лівого спрямування у Державній Думі РФ заявили про готовність уже найближчим часом порушити питання про дострокове припинення повноважень президента країни Бориса Єльцина у зв'язку зі станом його здоров'я.

Ініціатором цього кроку виступив Комітет з безпеки Держдуми РФ на чолі з його головою Віктором Ілюхіним. Противники нинішнього глави держави посилаються на російську Конституцію, де записано: Президент РФ припиняє виконання повноважень достроково у разі відставки, стійкої неспроможності за станом здоров'я здійснювати належні йому повноваження та усунення з посади (імпічменту).

Крок за кроком дійдемо згоди

У Бухаресті відбувся черговий раунд україно-румунських переговорів з підготовки базового політичного договору. Делегації МЗС України та Румунії, очолювані першим заступником міністра закордонних справ А. Бутейком та державним секретарем Д. Чаушу, представили нові пропозиції, спрямовані на розв'язання неузгоджених проблем, і обмінялися думками щодо них. Було домовлено, повідомляє Укрінформ, що після поглибленого аналізу цих пропозицій сторони найближчим часом погодять дату наступної зустрічі у Києві, де буде продовжено переговори.

Був «Лан» у плані — тепер на лані

Два вітчизняні зернозбиральні комбайни, як було обіцяно, склали працівники олександрійського ЗАТ «Завод «Автоштамп», що на Кіровоградщині. Один з них — потужний, з сучасним дизайном «Лан», другий — дещо менший — стане знахідкою для фермерів. Створено його на базі фінського агрегата «Сампо». За словами голови правління «Автоштампу» Віктора Саєнка, цей міні-комбайн буде гідним конкурентом польському «Бізону», до речі, втричі дорожчому від нашого.

У номер

Московські консультації: заплановано чимало...

Сьогодні у Москві заплановано засідання Ради міністрів закордонних справ держав—учасниць СНД, в якому візьме участь глава зовнішньополітичного відомства України Геннадій Удовенко. Розглядатимуться питання політичного, юридичного та військового характеру.

Незабаром, 17 січня, відбудеться також засідання Ради глав урядів СНД, в якому візьме участь делегація України на чолі з Прем'єр-міністром Павлом Лазаренком. Передбачено розглянути проекти концепції економічного інтеграційного розвитку СНД, основних заходів щодо інтеграційного розвитку держав—учасниць СНД на 1997 рік, конвенції про захист прав інвесторів. Увагу також привертає Перспективний план розвитку співробітництва держав—учасниць СНД з мирного використання атомної енергії, підвищення безпеки ядерних установок, а також положення про порядок застосування ПДВ і акцизів на поставки товарів у виробничій кооперації під час розрахунків між господарюючими суб'єктами держав—учасниць СНД.

Закохуйтеся, та не в чорнобривих

Для України не було нічого несподіваного у заяві Президента Російської Федерації Бориса Єльцина від 13 січня щодо можливих реформ та подальшої інтеграції з Республікою Білорусь, бо такі інтеграційні прагнення — загальновідомі, й країни вже багато чого встигли зробити у цьому напрямі, вважає міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко. Він підкреслив, що у дипломатичному відомстві України нині вивчається, яким чином вищезгадана заява може позначитися на відносинах із Україною. Інші держави мають право створювати будь-які союзи, але Україна зацікавлена у тому, щоб ці країни визнавали за нею право не вступати до цих союзів, підкреслив Геннадій Удовенко, коментуючи послання Бориса Єльцина до Олександра Лукашенка.

Під пильним оком податківця... алкоголь

З 1 лютого 1997 року на підприємствах усіх форм власності, які виробляють спирт та алкогольні напої, цілодобово діятимуть контрольні пости державних податкових адміністрацій.

Положення про такі контрольні пости затверджено відповідною постановою Кабінету міністрів України, повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» у прес-службі уряду.

Документ передбачає, що такі пости формуватимуть зі службових осіб місцевих державних податкових адміністрацій.

Положенням також визначено умови контролю за виробництвом спирту на пільгових умовах.

Нарада у Голови Верховної Ради України

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз провів чергову нараду з головами парламентських комісій, на якій обговорено питання завершення шостої сесії Верховної Ради. Підкреслювалося, що за шість пленарних днів січня необхідно розглянути понад 40 законопроектів.

Зрозуміло, основну увагу в ці дні буде сконцентровано на питаннях державного бюджету та законів, пов'язаних із ним, які розглядатимуться в першочерговому порядку. Аналізуючи з цієї точки зору розклад засідань Верховної Ради 16—17 та 21—24 січня, учасники наради одностайно висловили стурбованість тим, що, порушуючи встановлені законодавством строки, Кабінет міністрів до цього часу не подав на друге читання доопрацьований і приведений у відповідність із Конституцією проект закону про державний бюджет України на 1997 рік.

До переліку питань, які розглядатимуться на шостій сесії, включено законопроекти про Кабінет міністрів, про політичні партії в Україні, про податок на додану вартість та цілу низку інших. Мають бути обговорені також проект Концепції (основ політики) національної безпеки України (друге читання), пропозиції Президента України до законів «Про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України» та до закону «Про державний матеріальний резерв», ряд інших нормативно-правових актів.

На нараді було заслухано інформацію робочої групи Верховної Ради України з доопрацювання проекту Конституції Автономної Республіки Крим про завершення його підготовки до першого читання.

Наприкінці наради Голова Верховної Ради України попросив присутніх проаналізувати складений за пропозиціями постійних комісій, Президента України і Кабінету міністрів проект порядку денного сьомої сесії Верховної Ради та подати протягом тижня пропозиції до нього з тим, щоб була чітко вибудувана система і логіка законодавчої роботи Верховної Ради.

Прес-служба Верховної Ради України.

За сприяння бандитам — арешт

Останнім часом деякі засоби масової інформації Російської Федерації поширюють дані про начебто безпідставне переслідування правоохоронними органами України в Севастополі і незаконне утримання під вартою заступника командира бригади морської піхоти Чорноморського флоту підполковника Валерія Новикова. Фактові його затримання і порушення стосовно нього кримінальної справи намагаються надати політичного значення.

У листопаді 1996 року підрозділи управлінь МВС і СБ України в Севастополі здійснили спільну операцію з ліквідації одного з угруповань, підозрюваного у вчиненні ряду тяжких і зухвалих злочинів. Під час її проведення і наступних оперативно-розшукових заходів було вилучено 12 одиниць вогнепальної зброї, 9 ручних гранат, понад 15 кілограмів вибухових речовин, близько сотні детонаторів тощо.

УМВС України в Севастополі порушило ряд кримінальних справ стосовно членів угруповання. Нині 10 особам пред'явлено звинувачення, дев'ятьох заарештовано. Порушено кримінальну справу й проти В. Новикова за фактом збуту боєприпасів і вибухових речовин. У ході попереднього розслідування встановлено, що громадянин В. Новиков, використовуючи своє службове становище, сприяв членам злочинного угруповання.

Нині триває розслідування. Тож усілякі спроби звинуватити правоохоронні органи в порушенні законів або надати цій кримінальній справі політичного забарвлення не мають під собою жодних підстав.

Центр громадських зв'язків МВС, прес-центр СБ України.

У комісіях Верховної Ради України

Комісія з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів за участю представників державних установ, будівельних корпорацій та провідних банків продовжила розгляд проекту Державного бюджету України на 1997 рік.

Члени комісії зазначили, що в останні роки спостерігається значне скорочення обсягів житлового будівництва, об'єктів соціальної сфери, суттєве зниження інвестиційної спроможності забудовників, і в першу чергу, за рахунок державних капіталовкладень.

Учасники засідань обговорювали шляхи залучення додаткових джерел фінансування будівництва індивідуального, кооперативного та державного житла головно за рахунок надання громадянам субсидій, пільгових довгострокових кредитів, розвитку іпотечного кредитування тощо.

Прес-служба Верховної Ради України.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення Р. Безсмертного Постійним представником Президента України у Верховній Раді України

Призначити **Безсмертного** Романа Петровича Постійним представником Президента України у Верховній Раді України.

Президент України
Л.КУЧМА.

м. Київ,
14 січня 1997 року.

Із храмом у душі — відродимо святиню

(Початок на 1-й стор.).

Як відомо, 1631 року Петро Могила заснував у Києво-Печерській лаврі школу, яку 1632 року об'єднав з Київською братською школою, й цим поклав початок Могилянській колегії, що згодом стала найбільшим освітньо-науковим осередком усієї Східної Європи. Він зумів поєднати щиру відданість ідеалам і традиціям православного Сходу з глибоким розумінням історичних і культурних заслуг католицького Заходу. Своєю сподвижницькою працею він підніс авторитет православної церкви, сприяв зменшенню розколу. Рішенням ЮНЕСКО 1996 рік було оголошено роком Петра Могили, а 5 листопада в Парижі відбулася спеціальна сесія ЮНЕСКО. До речі, на порозі нового року глава католицької церкви Іоанн Павло II оголосив про початок відліку днів до другого тисячоліття християнства під гаслом примирення церков і народів: «Даруєш прощення — матимеш мир». Тож освячення храму в день пам'яті великого європейського гуманіста (14 січня 1647 року за старим стилем його не стало), який усе своє свідоме життя присвятив об'єднанню церков, стало символічним.

Поки що старанними могилянцями удалося лише очистити святиню від залишків сміття. Перед очима присутніх на урочистій літургії, яку відправив Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет, відкрилися зруйновані часом стародавні фрески. Попереду велика робота —реставрація, і чи не найскладніше питання, яке досі не вирішено, — пошук коштів.

Юліана ШЕВЧУК.

ЧИ ПРАГНЕ РОСІЯ «ПРИБРАТИ КУЧМУ»?

Газета «Всеукраинские ведомости» опублікувала сенсаційний матеріал під назвою «Прибрати Президента Кучму!»

Скандал

В основі статті — викладка копії, стверджує редакція, з листа заступника міністра закордонних справ РФ Сергія Крилова помічникові російського президента Дмитру Рюрикову. Там, зокрема, викладено міркування високопоставленого російського дипломата щодо «пророблення можливих заходів із запобігання антиросійській деструктивній політиці Президента України Леоніда Кучми, метою якої є конфронтація на ключових напрямах російсько-українських відносин». «На даний момент основним елементом, що визначає негативний розвиток і спрямування міждержавних відносин Росії та України є саме безкомпромісна лінія Л. Д. Кучми, особливо його принципова відмова від участі української сторони в поглибленні інтеграційних процесів у рамках СНД під головуванням Росії...», — йдеться у наведеному документі. І далі пропонується: «Таким чином, єдиним можливим варіантом зміни жорсткої позиції України щодо комплексу стратегічно важливих питань є нейтралізація особистого негативного впливу Л. Д. Кучми... Найоптимальнішим і можливим виходом у цьому зв'язку була б політична дискредитація українського президента... Уявляється, що роль каталізатора для початку згаданого процесу могли б відіграти спільні дії обох палат Федеральних зборів РФ щодо прийняття законодавчих актів, направлених на припинення подальшого поділу ЧФ з підтвердженням російської належності м. Севастополя. Водночас офіційними каналами було б передано, що такі рішення не відбивають точку зору вищого керівництва Росії...»

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО
УБРАТЬ ПРЕЗИДЕНТА КУЧМУ!
По мнению высокопоставленных российских чиновников, это «соответствовало бы интересам российской национальной безопасности»

Зрозуміло, що публікація викликала «масові відгуки» в обох столицях. «Це фальшивка. Такого документа не було й не могло бути, — заявив сам С. Крилов (нині він працює представником РФ у відділенні ООН в Женеві) і висунув на доказ оригінальний аргумент. — Тому що Україна — дружня нам держава». Схожим чином прокоментував статтю і адресат, Дмитро Рюриков: «Сподіваюся, вивчення цього питання компетентними органами дозволить з'ясувати, хто й навіщо зважився на створення цієї фальшивки, яка хоч і виготовлена непрофесіоналами, але виконана із застосуванням відповідних розмножувальних засобів», — заявив він.

Головний редактор «Всеукраинских ведомостей» Олександр Швець наполягає, за його словами, на істинності документа й заявляє, що володіє копією, знятою безпосередньо з його оригіналу. Тим часом заступник міністра закордонних справ України Володимир Хандогій заявив, що в разі існування такого документа зміст його «не відповідає нормам цивілізованої роботи в такій специфічній галузі, як дипломатія». За його словами, українському послу у Москві доручено звернутися до МЗС Росії з проханням отримати офіційне роз'яснення.

Чимало відгуків викликала публікація і у Верховній Раді України. Зокрема, лідер комуністів Петро Симоненко назвав публікацію «акцією, направленою на підняття рейтингу президента». Водночас П. Симоненко не виключив, що в газеті опубліковано існуючий документ. Він висловив подив, що керівництво України, Служба безпеки та Міністерство закордонних справ «дізнаються про такі факти з преси».

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Точка зору

Фонди не зношуються. Зношуються засоби праці

***ДО НЕДАВНЬОГО** часу в нашій країні діяла амортизаційна політика, що склалася в умовах централізованої економіки. З розвитком ринкових відносин вона перестала відповідати вимогам сучасного виробництва. Першим серйозним кроком у формуванні сучасної амортизаційної політики було прийняття Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», що відкрив широкий простір для застосування підприємствами прискореної амортизації активної частини основних засобів. Проте в законі не відображено ряд інших важливих питань відтворення основних засобів. Тому очевидною стала потреба прийняти такий нормативний документ, у якому було б розроблено основні засади амортизаційної політики для ринкових умов. Таким документом стало «Положення про порядок визначення амортизації та віднесення амортизаційних відрахувань на витрати виробництва (обігу)», затверджене постановою Кабінету міністрів України від 6 вересня 1996 р. № 1075.*

Як випливає зі змісту цього положення, основна його мета — спростити механізм нарахування амортизації, поставити на практичну основу застосування методу прискореної амортизації, запровадити новий спосіб віднесення витрат, пов'язаних з поточним і капітальним ремонтом та іншим поліпшенням основних засобів, запобігти їх знеціненню шляхом щоквартальної індексації.

Чи можна досягти зазначених цілей за допомогою механізмів, передбачених положенням? Відповідь на це запитання, на наш погляд, навряд чи може бути позитивна, і ось чому.

Спочатку про термінологію, оскільки документ починається саме із визначення поняття амортизації. В ньому і далі мова ведеться про амортизацію основних фондів, у той час як правильно говорити про амортизацію основних засобів. Адже «фонди» не зношуються, а зношуються матеріально-речові елементи: засоби праці. І не можна писати «балансова вартість основних фондів» (розділ III, п. 9 положення), бо фонди — це вже грошовий вираз засобів виробництва, їх вартісна оцінка.

Але якщо ця термінологічна плутанина стала, на жаль, уже традиційною, то аж ніяк не витримує критики термін, з якого починається пункт 2: «Амортизації підлягають витрати...» Витрати не можуть підлягати амортизації, оскільки це властиво лише для основних засобів і тільки для них. Витрати, про які йдеться в цьому пункті, формують вартість основних засобів, відповідно до величини якої і здійснюється нарахування амортизації.

Скажімо, положення передбачає, що витрати на вирощування багаторічних насаджень потрібно цілком відносити на витрати виробництва звітного року платника податку. Якщо вказану вимогу реалізувати на практиці, то підприємства не зможуть нагромадити потрібні кошти для простого відтворення даного засобу виробництва. Адже за таких умов балансова вартість багаторічних насаджень буде занижена і дорівнюватиме лише витратам на їх закладання. Згідно з вимогами економічної теорії відтворюватися має не частина, а повна вартість засобу праці, яка в даному разі формується протягом усього періоду вирощування багаторічних насаджень аж до початку їх плодоношення.

Отже, логічно було б витрати на закладку багаторічних насаджень щорічно збільшувати на суму, затрачену на їх вирощування, розглядаючи ці сукупні витрати як незавершені капіталовкладення.

З початком плодоношення насадження переводять до основних засобів за повною вартістю, на яку й має нараховуватися амортизація. То що має на меті цей пункт положення? Найімовірніше — зменшити прибуток підприємства як платника податку. Проте зараз сільськогосподарські підприємства звільнені від податку на прибуток від сільськогосподарської і агропереробної діяльності, а тому їх зобов'язання перед державою від такого зменшення прибутку не зміняться. А якщо припустити, що в майбутньому для аграрних підприємств буде введено податок на прибуток, одержаний від сільськогосподарської діяльності, то така дія, безперечно, матиме для них принципове значення.

Очевидно, доцільно скористатися досвідом країн Заходу, де на підприємствах окремо визначають прибуток для цілей оподаткування. Стосовно предмета нашого розгляду це означатиме, що аграрні підприємства формуватимуть вартість багаторічних насаджень з урахуванням витрат на їх вирощування, але при визначенні прибутку для оподаткування вони його зменшуватимуть на річну суму цих витрат. Доречно сказати: потреба розмежувати прибуток для цілей оподаткування вже, по суті, закладена Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств».

Принциповим питанням положення є визначення балансової вартості основних засобів для нарахування амортизації. В п. 9 розділу 3 цього документа запропонована формула такого визначення. Логіка її побудови зводиться до віднаходження залишкової вартості основних засобів, за якою передбачається нараховувати амортизацію на засоби праці в усіх випадках з використанням лінійного методу.

Такий підхід методологічно неправильний, оскільки він не забезпечує відшкодування первісної вартості основних засобів. Якщо, скажімо, на виробничу будівлю встановлено норму амортизації 5%, то це означає, що витрати на її спорудження і введення в дію повинні бути відшкодовані за 20 років, але за умови, що нарахування амортизації буде здійснюватися не за залишковою, а за первісною вартістю цієї будівлі. А якщо таке нарахування здійснювати за залишковою вартістю, то у нашому випадку за 20 років буде відшкодовано лише 62,3% первісної вартості будівлі.

Зрозуміло, що за такого підходу до нарахування амортизації підприємства будуть неспроможні сформувати кошти для простого відтворення основних засобів, що призведе до порушення відтворювального процесу.

Положення передбачає, що нарахування амортизації провадиться до досягнення об'єктом I групи (будівлі, споруди, передавальні пристрої) 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто 1700 грн., і що ця залишкова вартість його відноситься на витрати виробництва. Якщо керуватися даною вимогою, то виходить, що підприємство, звівши об'єкт вартістю рівною або меншою вказаної суми, повинне відразу його списати. Це означає, що такий основний засіб не буде відображатися в балансі підприємства і взагалі перестане бути інвентарним об'єктом з усіма негативними наслідками. Крім того, ця норма положення суперечить п. 5 розділу 2, де вказано, що до основних фондів, які підлягають амортизації, відносять матеріальні цінності зі строком використання більше одного року і вартістю, що перевищує 15 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто вартістю більш як 255 грн. Значить, згідно з цим пунктом зведені об'єкти або передавальні пристрої вартістю, що перевищує 255 грн., мають розглядатися як основні засоби, і підприємство не може їх одразу списувати на витрати виробництва, як це вимагає п. 15 розділу 3.

Положення передбачає, що на основні засоби групи 2 і 3 амортизація також нараховується за залишковою вартістю і що таке нарахування провадиться до досягнення групою балансової вартості нульового значення.

Але якщо керуватися положенням, то досягти за групою нульового значення балансової вартості основних засобів ніколи не вдасться з двох причин. Перша. Згідно з наведеною в положенні формулою визначення балансової вартості, вона не лише зменшується за рахунок списання вибулих основних фондів і нарахованої амортизації, а й збільшується на вартість введених в експлуатацію засобів праці та на суму витрат на ремонт, реконструкцію, що перевищує 5% балансової вартості основних засобів на початок року. Друга причина. Якщо здійснювати нарахування амортизації за залишковою вартістю основних засобів, то досягти нульового значення їх балансової вартості практично неможливо навіть тоді, коли вони не будуть поповнюватися, як це зазначено вище при розкритті першої причини.

Положення передбачає добровільну можливість застосування підприємствами прискореної амортизації основних засобів 3-ї групи, наведені також норми їх амортизації з першого по сьомий рік включно. В зв'язку з цим постає низка питань. Чому прискорену амортизацію можна застосовувати лише на основні засоби 3-ї групи і не можна на окремі засоби 2-ї групи, які зазнають швидкого фізичного і морального старіння? Мова йде насамперед про вантажні транспортні засоби, які в значній кількості інтенсивно використовуються аграрними і багатьма промисловими підприємствами, не кажучи вже про спеціалізовані транспортні формування.

І ще. Чому норми прискореної амортизації наведено лише за 7 роками експлуатації основних засобів? Чому в першому році норма амортизації вдвічі нижча, ніж у наступному? Виходить, що будь-які засоби третьої групи, а вони вкрай різнорідні, розраховані на експлуатацію 7 років. Чи виправдано це? Адже, скажімо, в сільському господарстві є ряд основних засобів 3-ї групи зі строком експлуатації 8 і більше років. Тому підприємство повинно мати право вибору, за який саме період йому доцільно відшкодовувати первісну вартість.

Як відомо, норми прискореної амортизації повинні відображати динаміку втрати основними засобами їх споживчої вартості, а значить, і вартості взагалі. В перший рік експлуатації споживча вартість найбільше використовується, а тому цього року повинна бути найвища і норма амортизації. Такий підхід застосовується і в країнах Заходу. На жаль, положення, як уже зазначалося, передбачає інше.

У положенні є ряд й інших недостатньо, на наш погляд, розроблених питань. І висновок із викладеного очевидний: усі серйозні документи, а серед них і Положення про порядок визначення амортизації, що справляють значний вплив на відтворювальні процеси в економіці, повинні готуватися не поспіхом, а мають глибоко і всебічно обгрунтовуватися.

Василь АНДРІЙЧУК,
доктор економічних наук.

Схема спрацьовує для сильних

***КООРДИНУЮЧИ** розвиток економіки в адміністративному районі великого міста, увесь час необхідно знаходити відповіді на вкрай важкі питання. Нерідко обгрунтовані, на перший погляд, рішення вищих органів управління призводять до негативних економічних наслідків.*

Прикладом такого рішення може служити постанова правління Національного банку України від 2 жовтня 1996 р. «Про порядок здійснення контролю за надходженням товару за імпортними контрактами». Згідно з постановою новий порядок вводиться без підготовчого періоду за умови купівлі-продажу іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку.

Банк приймає заявку підприємства про купівлю іноземної валюти за умов здійснення передоплати в будь-якій формі. При цьому підприємству необхідно оформляти угоду з банком про надання банківської гарантії державній податковій адміністрації за місцем реєстрації суб'єкта господарської діяльності. У разі ненадходження товару або неповернення валютної виручки у встановлені строки банк відповідає перед бюджетом в обсязі наданої гарантії.

Цією постановою Нацбанку не тільки під зовнішньоекономічну діяльність, а навіть під саме існування малих та середніх підприємств закладена міна далеко не споважненої дії. Обов'язкове резервування грошових коштів при імпортних контрактах знижує величину оборотних коштів підприємств і фактично паралізує роботу новостворених підприємств. Новий порядок ставить у скрутне становище і підприємства, і банки, які вимагають від підприємств перераховувати кошти на купівлю валюти. Звичайно, на допомогу підприємству може прийти сильний банк, який візьме на себе ризик із блокування коштів. Правління деяких великих банків ризикнули зарезервувати кошти під імпортні контракти.

Але така схема роботи в небагатьох із них. Невеликі банки не можуть резервувати кошти підприємств, і це негативно впливає на банківські послуги, що веде до відпливу клієнтури.

Тож потрібно терміново відкоригувати ту частину постанови, де йдеться про резервування коштів підприємств. Зволікання з прийняттям такого рішення призведе до придушення малого бізнесу, своєрідної монополізації зовнішньоекономічної діяльності і зростання цін.

Юрій КУГАТКІН,
заступник глави Мінської районної держадміністрації Києва.

Хроніка. Факти. Події

Київ

Прощавай, зброє — здрастуй, прибуток!

Україна нині посідає 14-е місце у світовому експорті озброєнь. Наші новітні досягнення вирішено представити на міжнародній виставці «Айдекс», що відбудеться в Об'єднаних Арабських Еміратах наприкінці березня нинішнього року. Там експонуватимуться понад 170 виробів ВПК. Серед них — вітчизняні досягнення у ракетно-космічній та авіаційній, бронетанковій, оптичній та інженерній техніці, артилерійсько-стрілецькому озброєнні, боєзапасах, радіолокаційних системах, кораблебудуванні та інших сферах військової науки і виробництва. У виставці «Айдекс-97» візьмуть участь понад 60 підприємств України.

Бонн

Підрахуйте, скільки коштують маневри?

На базі навчального центру НАТО у місті Обераммергау (ФРН) розпочали роботу практичні курси для офіцерів фінансових органів Збройних сил України. Протягом тижня натівські фахівці навчатимуть представників Головного фінансово-економічного управління Міністерства оборони та фінансового управління Генерального штабу ЗС України проводити фінансові розрахунки під час організації та проведення заходів у рамках програми НАТО «Партнерство заради миру». Враховуючи складність та відповідальність під час проведення фінансових операцій міжнародного рівня, а також нововведення у роботі українських фінансистів, керівництво Північноатлантичного альянсу розробило спеціальну програму їх навчання, взявши всі витрати на себе.

Нью-Йорк

Знайомство з новим генсеком

Україна готова до тісного співробітництва з Організацією Об'єднаних Націй. Про це йшлося під час відвідання штаб-квартири ООН українською делегацією на чолі із заступником міністра закордонних справ Володимиром Хандогієм. Під час зустрічі з новопризначеним Генеральним секретарем ООН Кофі Аннаном заступник міністра закордонних справ вручив йому особистого листа Президента України Леоніда Кучми. В листі було поздоровлено Кофі Аннана з нагоди його призначення на цю відповідальну посаду, а також висловлено готовність України до налагодження активного співробітництва з ООН заради досягнення головних цілей цієї організації. Також обговорювалася важливість ролі ООН у питаннях ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, вирішення комплексу проблем, пов'язаних із негативним впливом санкцій на треті країни, та питань повноцінної інтеграції країн з економікою перехідного періоду, в тому числі України, до світової системи господарювання.

Варшава

Рости, рости, наш товарообороте!

Відбулися українсько-польські консультації з підготовки робочої поїздки Президента України Леоніда Кучми до Республіки Польща, котру заплановано на 23 січня. Під час консультацій між робочими групами узгоджувалася програма візиту Президента і обговорювався стан двостороннього співробітництва. Попередньо погоджено, що під час візиту на рівні міністрів зовнішніх зв'язків і торгівлі України та економіки Республіки Польща буде підписано Меморандум про заходи щодо лібералізації двосторонньої торгівлі між нашими державами.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

У СНД пункт другий — чинний

Деякі події минулого тижня знову нагадали про передноворічний скандал — захоплення російськими прикордонниками українського торговельного судна «Алмаз».

З черговим протестом виступив Генеральний прокурор України Георгій Ворсінов. На засіданні Координаційної Ради генеральних прокурорів країн—учасниць СНД він заявив, що «не може визнати дії російських прикордонників законними, тому що вони суперечать нормам міжнародного права». Також Г. Ворсінов підкреслив, що вимагає звільнення капітана «Алмаза» Олексія Настенка, який і досі перебуває під арештом у Краснодарі. Кілька днів потому з подібною заявою виступив у Севастополі й екіпаж «Алмаза».

Та чи не є ці виступи й протести гласом волаючого у пустелі? В Москві, схоже, вирішили, що справу закінчено. Така «дрібниця», як незаконне утримування капітана Настенка, росіян не бентежить — на пострадянському просторі для них більше важить не міжнародне право, а сумнозвісні імперські амбіції. Пам'ятаєте анекдот-пам'ятку: «Пункт перший — шеф завжди правий; пункт другий: якщо шеф неправий —дивися пункт перший!».

Офіційний Київ, схоже, теж долею капітана «Алмаза» особливо не переймається. Цікава деталь: на одному з останніх брифінгів у МЗС України кореспондент «ГУ» запитав у тодішнього начальника управління інформації Юрія Сергеєва: «Як ви вважаєте, чи законно росіяни й досі утримують капітана Настенка?». Юрій Анатолійович довго говорив про українське небажання ускладнювати відносини з Росією, ще про щось на той же кшталт, але конкретної відповіді так і не дав. Мабуть, щоб чого не вийшло... Дякувати Богу, генеральний прокурор допоміг. Але що від того? Київ або ж вдовольнився поверненням судна й екіпажу (а офіційні російські особи назвали це повернення «актом доброї волі», тобто — затримання було законне, але нате вам і... коротше кажучи — мовчіть), або ж розписався у власному безсиллі проти свавілля «братів-росіян». Що ж, хоч і наголошував міністр закордонних справ Геннадій Удовенко, що головним здобутком минулого року стало значне підвищення міжнародного авторитету України, проте для звільнення незаконно утримуваного українського громадянина навіть і такого величезного авторитету, видно, недостатньо.

Отже, Росія залишила Україні судно й зробила вигляд, що з нею рахується. Натомість Росії дістався капітан судна, якого можна засудити і тим самим виправдати свої відверто незаконні дії. Нам залишається ще раз поміркувати про українсько-російські відносини й зробити невеселі висновки.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Обмін візитами відбувся

Ці два чоловіки в чудернацьких капелюхах —президенти України й Фінляндії Леонід Кучма та Мартті Ахтісаарі. А «гріються» вони десь у Лапландії, саме там, де живе справжнісінький Дід Мороз. Президенти приїхали до нього з візитом в лютому минулого року. Візит-відповідь відбувся нещодавно.

Фото Укрінформу.

Рентген для політиків

Багаторічні дискусії щодо «просвічування» минулого осіб, які нині в Угорщині обіймають важливі політичні посади, закінчилися прийняттям закону, згідно з яким до липня цього року минуле 500 державних мужів підлягатиме перевірці.

Депутати, які наполягали на прийнятті закону про люстрацію, мають на меті скинути з політичного Олімпу осіб, які за колишнього режиму працювали на секретні служби та «стукали» на тодішню внутрішню опозицію, а також тих, хто в період 1956—1957 років служив у військах внутрішньої безпеки чи був членом фашистської партії «Схрещені стріли». Прийняття закону переслідувало дві мети: з одного боку, перевірка убезпечить владу від проникнення у її лави колишньої номенклатури, а з другого —унеможливить шантаж високопоставлених осіб.

Законом передбачено, що сім обраних парламентом суддів насамперед повинні перевірити минуле 386 депутатів угорських Державних Зборів. Потім перед ними постануть президент країни, члени уряду та Конституційного суду, генеральний прокурор, керівники Національного банку, радіо, телебачення та ін.

Передбачається, що судді матимуть великі повноваження: якщо вони виявлять плями на чиїйсь репутації, то запропонують такій особі подати у відставку. А коли та знехтує заклик, то згідно з законом судді повинні будуть оприлюднити зібрану проти цієї людини інформацію.

На думку багатьох політиків, закон не зможе очистити політичний істеблішмент від колишніх співробітників таємної поліції. Свої міркування вони ілюструють прикладом політичної кар'єри нинішнього прем'єр-міністра Угорщини Дьюла Хорна, який колись у своїй книзі зізнався, що служив у військах внутрішньої безпеки. Однак це не завадило Угорській соціалістичній партії отримати абсолютну більшість на виборах, а йому — очолити уряд.

Незважаючи на те, що люстрацію багато хто піддає жорсткій критиці, у неї так само багато й прихильників. Приміром, міністр юстиції Іштван Балшаї стверджує, що закон досить ліберальний, і вимагає розширити коло осіб, які піддаватимуться перевірці. Деякі депутати виступають за те, щоб поширити люстрацію і на інші секретні служби минулого режиму.

І хоча ці питання й істотні, проте вони не відсовують на задній план головного: закон має гарантувати об'єктивність з боку суддів та запобігати полюванню на відьом.

Оксана РУДЮК.

Лучинський — «повноправний» президент

Учора в Кишиневі відбулася інавгурація, тобто офіційний початок виконання обов'язків президента Молдови Петру Лучинського.

Втім, де-факто Лучинський виконує обов'язки президента з моменту його обрання на цю посаду в грудні минулого року. Взявся він до роботи активно: були візити до Румунії, потім до України. В Одесі Лучинський зустрівся з Леонідом Кучмою. Також новий молдавський президент провів переговори з лідером Придністров'я Ігорем Смирновим.

Щодо україно-молдавських відносин, то незабаром, у березні, відбудеться визначна подія — державний візит Президента України Леоніда Кучми до Молдови. Але, повертаючись до вчорашньої події, цікавим є один факт. Нещодавно відбулася інавгурація президента Нікарагуа, і в зв'язку з цією подією там побувала делегація України на чолі з заступником міністра закордонних справ Володимиром Хандогієм. До Кишинева ж Київ делегацію не спорядив. Можливо, відносини з далекою латиноамериканською державою важать для нас більше, ніж із сусідньою. А, може, кошти економлять...

Вл. інф.

На знімку: Президент Молдови Петру Лучинський.

Фото Укрінформу.

Про що говорять

Важко зібратися?

Сьогодні мала б розпочатися чергова зустріч глав держав — учасниць СНД. Але на прохання російського Президента Бориса Єльцина саміт перенесено на пізніший термін, орієнтовно на 29—31 січня.

Бажання Єльцина бути присутнім на зустрічі особисто — зрозуміле: надто тривала відсутність на політичній арені веде до політичного забуття. Та й це утворення — СНД — для Росії важить набагато більше, ніж для інших колишніх радянських республік. Щодо України, то її Президент Леонід Кучма саме 29—31 січня має перебувати з візитом у Франції, і навряд чи він принесе його у жертву заради чергової говорильні у Москві: Україна, як відомо, до СНД ставиться обережно і без ентузіазму.

Плани президентів інших держав — учасниць СНД невідомі, та нині важко уявити, щоб усі десять дружно зламали свої складені наперед графіки й оперативно приїхали до білокамінної тоді, коли буде здоровий Президент Єльцин. До речі, згідно зі статутом співдружності такі саміти мають проводитися двічі на рік, але останній з них відбувся 17 травня 1996-го. Чи не є віщими слова екс-президента України Леоніда Кравчука, сказані ним «на честь» п'ятиріччя СНД: «Це утворення проіснує недовго, може, не більше року»?

А землю продавати — гріх

Раді грішники в рай,
та не знають доріг.
Омар ХАЙЯМ.

НАПРЯМ розвитку економічних, майнових, земельних і виробничих відносин на селі в Україні має визначити і забезпечити уряд.

Реформування майнових і земельних відносин у сільськогосподарському виробництві в Україні на основі роздержавлення майна і земель сільськогосподарського призначення здійснено майже у 65 відсотках державних підприємств і ще значна кількість радгоспів завершує реформування у колективні сільськогосподарські підприємства.

Зміни, які відбулися у майнових і земельних відносинах, завдяки яким селяни одержали у приватну власність майновий капітал і земельні наділи, стали необоротними.

Нові майнові і земельні відносини природно відкривають нові напрями виробничих і майнових відносин у сільськогосподарському виробництві. Законодавче поле України визначає ці напрями на засадах рівноправного розвитку всіх форм власності і господарювання. Це надає право селянам заснувати приватне сільське (фермерське) господарство, об'єднатись у виробничий кооператив власників, увійти до колективного сільськогосподарського підприємства чи передати майно і землю в оренду.

Але чи є в Україні за умов загальної економічної кризи змога реалізувати такі можливості, враховуючи інтереси власників, виробників і загальні суспільні інтереси?

П'ятирічний досвід існування фермерських господарств свідчить, що виживання їх за умов загальної економічної кризи майже неможливе. Відсутність джерел кредитування та інвестування виробництва, розбалансованість ринку сільгосппродукції, неможливість вчасно реалізувати продукцію і отримати аванс та оплату за сільгосппродукцію доводять і фермерів і колективних виробників до банкрутства та відмови від землі і господарювання на ній.

Наміри перетворити колективне господарювання в Україні на приватне фермерське, не виправдались і не могли бути реалізовані не лише з причини загальної економічної кризи, а й через те, що для заснування приватного фермерського господарства необхідно вкласти у виробництво щонайменше 300 000 доларів, що не під силу ні нам, ані європейським кредиторам.

Фермерське господарювання склалося в європейських країнах і в Америці еволюційно, віками, за підтримки держави, не руйнуванням, а завдяки удосконаленню економічних і виробничих відносин на селі.

На жаль, нав'язана урядові України західними банками політика фермеризації сільськогосподарського виробництва спрямована на остаточне руйнування виробничого потенціалу оптимального колективного виробництва. Умови надання Україні кредитів Міжнародним банком реконструкції та розвитку розміром 300 мільйонів доларів на так звану «реструктуризацію галузі сільського господарства», за сценарієм Заходу, вимагають поправки до Земельного кодексу України з метою скасування 6-річного мораторію на продаж землі сільськогосподарського призначення і скасування всіх експортних мит на імпортовану в Україну сільгосппродукцію. Це надто зухвалі і невиправдані умови для народу України.

ВИКОНАННЯ таких вимог має на меті під гаслом фермеризації остаточне руйнування колективних сільськогосподарських підприємств, ринку сільгосппродукції і навіть заснованих селянських (фермерських) господарств. 300 мільйонів доларів, які надаються кредитом, можуть проінвестувати заснування всього 1000 селянських господарств, тоді як в Україні їх налічується більш як 35 000, а у політиці фермеризації закладається створення майже 500 000 фермерів-жебраків.

Повертаючись до питання про можливості реалізації напрямів реформування, слід сказати, що фермеризація сільського господарства в Україні в осяжному часі не може бути здійснено, бо вона не забезпечена фінансуванням та інвестуванням.

Формування економічних, майнових, земельних і виробничих відносин в агропромисловому виробництві шляхом об'єднання власників майнових акцій і земельних ділянок (паїв) у виробничі кооперативи також малоймовірне з тих самих причин — відсутність фінансової та інвестиційної підтримки всіх форм господарювання і майже відсутність досвіду й мережі кооперативних відносин.

Проте розвивати кооперативні відносини між заснованими селянськими господарствами, колективними сільськогосподарськими підприємствами, переробниками, постачальниками і заготівельниками вкрай необхідно і обговорення їх розвитку має стати окремою темою.

Наймовірніший шлях розвитку економічних, майнових, земельних і виробничих відносин у сільськогосподарському виробництві — об'єднання власників майнових акцій і земельних ділянок у колективні сільськогосподарські підприємства. Маючи оптимальну виробничу структуру, колективні сільськогосподарські підприємства спроможні за підтримки держави, завдяки розумній кредитно-фінансовій, заготівельній та ринковій системам, вийти на рівень розширеного виробництва, самофінансування і самоінвестування, на що не спроможний ані приватний фермер, ані виробник підсобного господарства.

Селяни, розуміючи це, керуючись прагматичним досвідом колективного господарювання, чекають від уряду конкретних заходів щодо підтримки формування відносин у новій формі колективного господарювання на основі отримання доходу за виконану роботу як виробники і частини прибутку на майнові акції і земельні ділянки як власники. Але в Україні склалася прикра ситуація, коли селяни чекають від уряду заходів на підтримку єдино можливого рішення: виживання на основі кооперування власників майна і земельних ділянок у колективні сільськогосподарські підприємства, а уряд продовжує впроваджувати чужу політику фермеризації за не ефективні іноземні кредити, ігноруючи національні інтереси і принижуючи державу.

До того ж наміри уряду і політизована пропаганда спрямовані на те, щоб заморочити людям голови поняттями ефективного власника і оренди землі, не розкриваючи, що за цим криється.

Під гаслом створення ефективного власника протягується, під тиском Міжнародного валютного фонду, політика продажу земель сільськогосподарського призначення через відкриття ринку земельних сертифікатів. Переслідується мета: скупівля значної кількості землі тими, хто не працює на ній, і створення класу землевласників, які буцімто вкладатимуть капітали у сільськогосподарське виробництво і ефективно господарюватимуть.

Хто може повірити у таку брехню, коли всі розуміють, що поки не буде подолано загальну економічну кризу і не впорядковано аграрну політику, жодний власник не вкладатиме гроші у сільськогосподарське виробництво, а земля скуплятиметься тільки з наміром перетворення земельних і майнових відносин в Україні на феодальні і стягування з сільгоспвиробників земельної ренти як дармового прибутку.

Досить згадати приклад російського підприємця Івана Сусаніна, який придбав радгосп з благородними намірами перетворити його на ефективне приватне сільськогосподарське підприємство, проте не витримав анархії загальної економічної кризи, збанкрутів і навіки зарікся братися за сільськогосподарські справи.

З намірами розтягування й руйнування колективних сільськогосподарських підприємств також настирно проводиться пропаганда політики оренди земель сільськогосподарського призначення, бо скористатися правом власності на землю нові феодали зможуть тільки через механізм оренди. Розрахунок на те, що в умовах кризи, безробіття, невиплати заробітної плати і пенсій та бідності пенсіонери, які є власниками майже 60 відсотків землі, і найбідніші сім'ї будуть змушені продати земельні сертифікати чи земельні наділи за безцінь. Цей земельний переділ відбудеться на користь не селян, які змушені будуть працювати на 30 відсотках своєї і на 70 відсотках орендованої у феодала землі, а тих, хто заволодів народним капіталом і чекає відкриття земельного ринку.

Весь світ, переживаючи наслідки феодальної власності на землю, впроваджує політику передачі землі у власність сільгоспвиробників. Згідно з Актом про орендні платежі 1967 року, уряд Великобританії виконує 60-річну програму викупу землі фермерами у землевласників. Тоді як Англія спрямовує орендне законодавство на викуп землі виробниками у землевласників, наш уряд навпаки намагається запровадити оренду землі для узаконення крупних землевласників, не працюючих на землі.

Земельна оренда історично склалася ще з 1540-х років в умовах відчуження виробника від землеволодіння, була і є засобом стягнення землевласником земельної ренти як форми додаткової вартості і пов'язана складними суперечностями і у сфері форм власності, і у сфері розподілу прибутку.

НАВ'ЯЗУВАНИЙ Україні розпродаж землі і впровадження оренди на землі сільськогосподарського призначення в умовах загальної економічної кризи планується здійснити через сертифікатний ринок землі і впровадження феодальної (зразка 1540 року) оренди землі, навіть не капіталістичної, бо для того, щоб стягувати орендну плату з селянина, потрібен землевласник, який в нашій країні вкладати інвестиції у розвиток сільськогосподарського виробництва не може і не хоче.

Що ж до капіталістичної оренди землі, то вона теж не мед для сільгоспвиробника України, де сільгосппродукцію виробляють у значній мірі не за рахунок матеріалізованої праці у вигляді інвестицій у технічне озброєння виробництва, а за рахунок праці виробника, яку намагаються обкласти земельною рентою. Класичні форми капіталістичної оренди встановлюють орендну плату у розмірі 30 відсотків виробленої продукції, або до 100 відсотків ринкової вартості землі, чи у грошовому еквіваленті — в середньому 300 доларів за гектар. Податки на нерухомість і землю та страхові платежі при цьому сплачує землевласник.

Для України продаж землі землевласникам, не працюючим на землі (а переділ землі відбудеться саме такий, бо виробник у нас змушений не купувати, а тільки продавати землю, щоб вижити), обійдеться обкладанням вільного виробника орендною платою і подорожчанням сільгосппродукції та продовольчих товарів не менш як на 10 мільярдів доларів. Уряд, одержуючи кредит у 300 мільйонів доларів і виконуючи політику Заходу, придбає збитки тільки для споживача, громадянина України, у розмірі 10 мільярдів доларів.

Політичний блуд навколо продажу землі в Україні піднімається не вперше. Коли у 1860-ті роки йшлося про відміну кріпацтва, наймані економісти і політики наполягали не на його відміні, а на перерозподілі землі, тобто реформуванні общинного землеволодіння. У той час, як і нині, сільське господарство було позбавлене оборотного капіталу, внаслідок «дурного управління» пропонувалося змінити форму власності общинної, але в жодному разі не поміщицької землі, тоді як сільському господарству бракувало не розподілу общинної землі, а відміни кріпацтва і наведення ладу у кредитно-фінансовій системі. Проте, як було, так і є: «З усіх галузей виробництва, у сільському господарстві всього відчутнішою є важливість оборотного капіталу» (М. Чернишевський. «Листи без адреси».).

НАВІТЬ теоретично зміна форми власності може вплинути на покращання господарювання не більш як на 15 відсотків. Внаслідок невизначеності уряду у виборі шляху розвитку агропромислового комплексу, загострюються і зовнішні подразники сільськогосподарської галузі: безмитний імпорт іноземної сільгосппродукції і продовольства, ускладнення реалізації вітчизняної продукції, політичний тиск міжнародного капіталу на продаж українських земель, і внутрішні: відсутність обігових коштів і інвестицій, невизначеність долі селян і падіння стимулів та енергії їхньої праці й інші.

Покласти край занепаду мусить уряд, визначивши такі напрями подолання загальної економічної кризи розвитку економічних, майнових, земельних і виробничих відносин в агропромисловому виробництві:

— припинення намірів продажу і оренди землі сільськогосподарського призначення;

— обмеження безмитного ввозу імпортної сільгосппродукції і продовольства;

— підтримка розвитку колективних сільськогосподарських підприємств на основі кооперативних відносин працівників-власників з одержанням доходу за виконану працю і частки прибутку за майнові акції і земельні ділянки (паї);

— кредитно-фінансове забезпечення сільськогосподарського виробництва обіговими коштами та інвестиційним капіталом;

— створення регульованої, гарантованої державно-ринкової системи закупок, авансування й оплата основних видів сільгосппродукції, зерна, цукрових буряків, соняшнику, молока, м'яса і вовни;

— створення кооперативних взаємовигідних відносин між виробниками, переробниками, заготівельниками і торгівлею;

— визначення механізму паритету цін на сільськогосподарську і промислову продукцію;

— створення на 1997 рік надзвичайної державної системи постачання агропромислового комплексу пально-мастильними матеріалами за паритетними цінами як заходу захисту сільгоспвиробників від змови постачальників.

Спрямування аграрної політики на відродження сільськогосподарського виробництва України — справа уряду: на те є достатнє законодавче поле, і здійснювати її необхідно невідкладно, розробивши і прийнявши орієнтований загальний закон України «Про розвиток агропромислового комплексу з 1997 року», який став би для уряду і для селянства України шляхом до відродження.

Григорій ЛУНЬОВ,
народний депутат України.

Єдність стратегії — основа консолідації

НОВИМ Основним Законом незалежної України, який проголосив і закріпив рівність усіх форм власності, у тому числі й приватної, на засоби виробництва, конституційно закріплено курс на побудову суспільства здорового глузду, що ґрунтується на змішаній економіці, де вихідна формула буде одна і гранично проста.

Надати кожній людині право вибору — де і як її реалізувати свої і реальні, і потенційні інтелектуальні, творчі, фізичні можливості, максимально розкритися як особистості, не нав'язуючи їй нічого згори. Це й стане проявом сутності гармонії потенціалу кожної конкретної людини, кожної особистості і засобів або можливостей їх реалізації.

У такий спосіб, чітко виписані конституційні орієнтири привели все суспільство до довгоочікуваного єдиного політичного знаменника у визначенні стратегічних перспектив розвитку. В рамках цього стратегічного коридору й потрібно, конструктивно полемізуючи щодо тактичних питань, об'єднати зусилля всіх політичних партій, рухів, гілок влади, Заходу і Сходу України в напрямі економічного оздоровлення країни. Гадаю, що це буде найкраща відповідь на спроби політиків різної ідеологічної орієнтації знайти могутню об'єднавчу ідею, здатну мобілізувати, згуртувати людей, незалежно від їхнього соціального статусу, національної та регіональної належності, різного віросповідання.

Максимальна деідеологізованість такої ідеї, її націленість на якнайскоріший вихід з економічної кризи, її доступність для щонайширших верств населення дає змогу з вагомою часткою оптимізму заявити про те, що перші незначні позитивні тенденції в розвитку економіки минулого року зможуть не лише отримати подальший розвиток нинішнього року, а й набути при цьому істотну позитивну динаміку.

Провідну консолідуючу скрипку покликані і просто зобов'язані зіграти законодавча і виконавча гілки влади — парламент, Кабінет міністрів і Президент країни як головний гарант консолідації всього суспільства. Передусім Верховній Раді й уряду слід відмовитися від політичних спекуляцій низького гатунку на адресу один одного, а йти в одній зв'язці й грати в одній команді для досягнення одного кінцевого результату — щонайскорішого подолання кризових процесів в економіці за рахунок радикалізації реформ з мінімізацією соціальних прорахунків.

Перші конструктивні кроки в цьому напрямі парламент зробив уже наприкінці минулого року, коли розглянув поданий урядом бюджет на 1997 рік. Задля об'єктивності слід розпорошити словесну завісу щодо того, нібито парламент розглянув не той бюджет. Можна, звісно, дискутувати про якісний бік підготовки в структурах виконавчої влади державного бюджету, але те, що Верховна Рада, як і парламент будь-якої іншої цивілізованої країни, могла розглядати бюджет, розроблений винятково на чинній законодавчій базі, а не на якихось гіпотетичних прогнозах, нехай навіть із найвищим ступенем вірогідності, гадаю, будь-яка людина, хоч трохи знайома з азами економіки, має сприймати як істину, що не потребує доказів, як таку собі життєву аксіому.

Найголовніше, на мій погляд, що найвищий законодавчий орган країни ще торік не лише дав початковий імпульс у паралельному режимі двом процесам: і бюджетному, і податковому, маючи на увазі розгляд пакета законопроектів з оподаткування, а й також надав цим процесам позитивної динаміки, ухваливши ще в грудні минулого року в першому читанні бюджет і один з основних законопроектів з оподаткування — про платежі.

Пропагандистський галас у засобах масової інформації щодо того, що треба було спочатку прийняти увесь пакет законопроектів з оподаткування і заходів із стабілізації економіки, поданий до Верховної Ради, а потім, уже на новій законодавчій основі, приймати новий бюджет, не витримує жодної критики. Передусім тому, що для прийняття цих законів потрібно щонайменше півтора-два місяці, тобто січень і лютий. Крім того, щонайменше місяць, якщо не два, потрібно зарезервувати між моментом затвердження законів з оподаткування і набранням ними чинності. Цей часовий відрізок потрібен для податкових адміністрацій, особливо в їхніх низових структурах на рівні районів, міст, для того, щоб ці закони ретельно вивчити і розібратися в них з метою унеможливлення різних порушень законодавства самими працівниками податкових служб. Цей час також потрібен бухгалтерським службам підприємств і організацій для ознайомлення з новою методологією бухгалтерського обліку. Тобто в ідеалі новий пакет законодавчих актів зможе набрати чинності з другого кварталу 1997 року, а ймовірніше — з другого півріччя. Саме тут собака й заритий. Бюджет також можна ухвалити не раніше другого кварталу чи другого півріччя.

Передбачаючи такий сценарій і виходячи з принципу, що життя не зупинити, парламент у чіткій відповідності із законом про Державний бюджет ухвалив ще на початку грудня 1996 року Закон «Про фінансування поточних бюджетних витрат» з 1 січня 1997 року до прийняття нового бюджету за нормативами минулого року. Це дає змогу, в принципі, в січні нинішнього року прийняти бюджет на чинній законодавчій основі, а потім або з 1 квітня, або з 1 липня, як вийде, здійснити коригування чинного бюджету вже на новій податковій базі.

З усього вищесказаного випливає одне цілком логічне і закономірне запитання. Чому не можна було прийняти пакет законів з оподаткування або новий податковий кодекс, спрямований на значне зменшення податкового пресу на підприємства та організації ще влітку або, в гіршому разі, на початку осені 1996 року з тим, щоб державний бюджет на 1997 рік уряд міг підготувати на новій податковій основі і подати його на розгляд у парламент восени минулого року? Відповідь однозначна. Можна було. Проте лише за однієї умови. Коли б увесь величезний інтелектуальний і творчий потенціал законодавчої та виконавчої гілок влади не було розпорошено на безплідну політичну боротьбу, а було б максимально зосереджено на розв'язанні найважливіших соціально-економічних проблем. Якби Президент не наприкінці 1996 року, коли у Верховній Раді вже був поданий Кабінетом міністрів проект Державного бюджету на 1997 рік, раптом рішуче наполіг на розробці пакету законопроектів з оподаткування і пов'язав з його ухваленням затвердження бюджету, а таку саму твердість виявив ще на початку 1996 року, створивши єдину групу з членів уряду, депутатів та вчених і доручивши їм подати до літа минулого року податковий кодекс у парламент.

Та, на превеликий жаль, з вини обох сторін — і законодавчої, й виконавчої гілок влади, як то кажуть, було втрачено темп у реформах. І нам доведеться розпочинати цей рік з одним бюджетом, а тоді, в міру прийняття й затвердження нової податкової бази, проводити його коригування «на марші». Це, звичайно, не найкращий варіант. Але вимушений захід для того, щоб не втрачати ще раз темп у реформуванні. Другим зустрічним конструктивним кроком з боку парламенту в грудні минулого року можна вважати ратифікацію на проханння уряду низки кредитних угод, грошові надходження від яких використано на покриття дефіциту Державного бюджету.

Для того, щоб максимально інтенсифікувати роботу над бюджетом і пакетом першочергових законопроектів, поданих Президентом і Кабінетом міністрів, і передусім проектами законів з оподаткування, Верховна Рада працювала у пленарному режимі буквально до Нового року. Після чого лише на кілька днів, уперше за останні два місяці, депутати роз'їхалися по своїх округах для проведення зустрічей зі своїми виборцями і вже 9 січня почали напружену роботу в комісіях.

Можливо, буде занадто оптимістично сказано, але, гадаю, по суті — саме в раз. Хотілося б побажати і урядові, і Президенту, щоб конструктивні кроки парламенту були підтримані, і всі ми разом, і Президент, і Кабінет міністрів, і Верховна Рада, образно кажучи, залишили назавжди в минулому політичні чвари і непримиренні антагонізми, а з нового року почали діяти спільно, єдиною монолітною командою, чого нетерпляче вже давно очікує весь народ, бо ставки в такій політичній грі надзвичайно високі. На карту поставлено долю всієї України.

Михайло ЧЕЧЕТОВ,
народний депутат України, заступник голови Комісії з економічної політики і управління народним господарством Верховної Ради України.

Життя рад

Земля і праця інфляції не підлягають

Так вважають у Магдалинівському районі на Дніпропетровщині, де приступили до програмування відродження виробництва

СИТУАЦІЮ в аграрному секторі, яка склалася нині, голова Магдалинівської районної ради Олександр Демидов порівнює з найтяжчими повоєнними роками. Але не розрухи, а з роками відбудови. Аж ніяк не для того, щоб справляли поминки по селу, що декотрі від короткозорості й безпорадності ладні твердити тепер мало не на весь світ. Олександр Анатолійович цим підкреслює інше — що досить задкувати, треба вже наступати. А як саме вибрсуватися з провалу, то є, мовляв, тямущі люди, які готові і починають це робити. І це не просто слова.

Тут чи не найгустіше в області проросло уже пагіння того нового, без чого селу справді не плодоносити. Та щоб піднялися молоді сходи, потрудитися треба ще багацько.

Не випадково Олександра Демидова недавно призначено начальником облсільгоспуправління, а районну державну адміністрацію у Магдалинівці очолив навдивовиж досвідчений господарник, бо ж устиг попрацювати і на чолі господарства, і в кількох районних ланках управління, та водночас молодий віком — сорокарічний — Микола Лопадін. То він заявляє, що сьогодні в нього «стовідсотково готових рецептів розв'язання усіх проблем, може, й немає», одначе «є ідеї, пропозиції і розуміння, в який бік рухатися». Ще прозоріше висловився голова колективно-пайового господарства «Котівське», депутат районної ради Микола Дробітько. В районі, каже він, скінчився нарешті «перехідний період» з його нерішучістю і сумнівами, натомість розпочалося наполегливе завоювання нових позицій і плацдармів.

—Нам не врятувати виробництва, коли будемо розпорошуватися і хапатися за все, мов за соломинки, у паніці, — каже Микола Лопадін. — З одного боку, район має виробити для втілення ті кількa програм конкретного спрямування, які допоможуть сповна використовувати наявний потенціал в колективних та фермерських господарствах, а з другого боку —програми власної перспективи, щоб хазяйнувати ефективно, рентабельно та прибутково.

Що це означає, Микола Петрович пояснює насамперед на прикладі уже схваленої тут програми виробництва цукрових буряків. Для цієї культури і землі, і кліматичні умови району сприятливі. Свого часу Магдалинівщина уже вважалася бурякосійною. Та потім усе звелося до того, наче вирощувати солодкі корені невигідно — і обтяжливо, і витратно, і збитково. А насправді, якщо рахувати-зіставляти плюси й мінуси з олівцем у руках, то виходить, що 250-центнерних урожаїв достатньо, щоб мати зиск. А цілком реально одержувати з гектара не менш як 400 центнерів. Ось і будуть ті жадані гроші, яких нині катастрофічно не вистачає. Для початку достатньо засіяти цукровими буряками дві тисячі гектарів у районі, щоб сподіватися на істотне поліпшення фінансового добробуту селян.

Інша річ, як на практиці здійснити цю програму. Не йдеться про технології, виконавську дисципліну чи землеробську майстерність. Щодо цього в районі ніскільки не сумніваються: наші люди не в тім'я биті. Просто потрібна не хаотична, розрахована лише на сьогодні, господарська політика, а предметна, перспективна, тактично і стратегічно грамотна, економічно доцільна.

І знову Микола Лопадін пояснює, про що йдеться. Цього року господарства району, хоча і на незначних площах, виростили урожаї цукрових буряків, які нібито гарантували пристойні грошові надходження. Але їх у колгоспних касах не виявилося. Декотрі, навпаки, залишилися ще й винними. Спочатку цукрозаводи забезпечували насінням на умовах, що селяни розплачуватимуться урожаєм «у натурі». Так само і засоби захисту рослин добували. Колгоспи гуртом та поодинці роздобували солярку і бензин. Теж «під урожай», коли наперед нав'язували, скільки та якої продукції вертатимуть. Вимушено, отже, встромляли голови в зашморги боргів, наче ті старці. Ось і вийшло зрештою, що понад сорок відсотків урожаю солодких коренів район втратив. Виростив, а вони — не його.

—Якщо й надалі село «рятуватимуть» такими бартерними домовленостями, то воно ніколи не вибрсається зі злиднів. Навпаки, глибше загрузатиме в них, — прогнозує Микола Лопадін. — Тому наші програми відродження галузей і підгалузей та окремих господарств спираються зовсім на інші принципи.

І ось які пояснення ми почули від Лопадіна. Програми, по-перше, комплексні, які підсумовують всі матеріальні і трудові витрати з точністю до копійки. По-друге, стосовно вирощування тих самих цукрових буряків, примiром, передбачають залучення партнерів-інвесторів під усю програму на умовах оплати їх участі чи позик з прибутків від кінцевих результатів. Це коли селяни самостійно реалізують вирощену продукцію. На аналогічних засадах магдалинівці шукають і знаходять охочих співробітничати і у вирощуванні зерна кукурудзи та насіння соняшнику — тих культур, спеціалізація на яких гарантує району рясні врожаї. Сповідують цей принцип і окремі господарства, котрі завершують «верстати» власні бізнес-плани відновлення виробництва.

Тим часом і традиційні для Дніпропетровщини зв'язки селян з місцевими промисловими підприємствами магдалинівці нині намагаються спрямувати у річище своїх нових принципів. Кладучи край руйнівним «бартерним» угодам, примітивним разовим обмінам товарами, вони приймають фінансову чи товарну допомогу лише під певні програми і проекти, які передбачають зиск винятково з прибутків, забезпечених спільно. Отож і ризик, котрого сільському господарству не уникнути, ділять навпіл. З цим погодилися уже трубопрокатний завод обласного центру і дніпродзержинський «Азот».

Магдалинівці перші на Дніпропетровщині, по суті, вголос заявили, що то велика неправда і велика несправедливість, наче земля і працю людей на землі у нас також зазнають інфляції та знецінення. На переконання Миколи Лопадіна, крім господаря-трудівника, українська земля потребує ще й мудрого господаря-владу — ось у чому річ. Отоді лише й уникне глухого кута і сповна виправдає усі економічні надії молодої держави.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

«Квартет Крилова»

До розгляду проекту Концепції національної безпеки України у другому читанні

***У** ВАЗІ народних депутатів буде запропоновано новий варіант Концепції національної безпеки України у другому читанні. Варто особливо підкреслити, що пропонований проект помітно поліпшено, і він може бути предметом обговорення — і тільки. Поки що цей документ являє собою суміш лекцій з питань національної безпеки, конституційних, концептуальних та законодавчих положень з цих питань. Однак під час підготовки концепції з нез'ясованих причин не повністю використано наявні у розпорядженні комісії матеріали, у результаті чого проект має з методологічної точки зору ряд програмних недоліків.*

Деякою мірою концепція відповідає на питання: якими принципами керуватися, в якому напрямі рухатися. Але на питання щодо конкретних дій у конкретних ситуаціях відповіді вона не дає.

Є підстави погодитися з висновками вітчизняних істориків про те, що Україна двічі — у XVII столітті та на початку XX століття — мала можливість здобути суверенітет, але не змогла цього зробити через нездатність держави забезпечити країні національну безпеку та її основний компонент — воєнну безпеку. Ось чому підготовку концепції національної безпеки України необхідно розглядати як пріоритетне національне завдання. Наукова категорія «національні інтереси» стала конституційною нормою, і цим підтверджується важливість поточного моменту, а новий час ставить більш високі вимоги до форм та методів забезпечення безпеки, навіть якщо вони добре служили в минулому.

Беручи до уваги те, що стосовно національних інтересів можуть бути три дії — просування, придушення та захист, а також враховуючи історичну неагресивність українського народу, є підстави вважати, що наша концепція національної безпеки повинна в першу чергу передбачати просування та захист національних інтересів України як постійних з тимчасовими, так і внутрішніх із зовнішніми.

Враховуючи розпад колоніальної системи, який почався після другої світової війни, XXIX сесія Генеральної Асамблеї ООН 14 грудня 1974 року проголосила постійні національні інтереси будь-якої країни: суверенітет, територіальну недоторканність та політичну незалежність. Держава, що дозволить собі зазіхання на ці інтереси іншої держави, вважається агресором.

Принциповою помилкою даного проекту є те, що національні інтереси України невірно викладені. Після того, як суспільство визначилося зі своєю державністю, а в Декларації про державний суверенітет проголосило світовому співтовариству свої стартові національні інтереси, йому доцільно наступним кроком прийняти концепцію національної безпеки, основним призначенням якої є узгодження окремих доктрин та стратегій у всіх сферах безпеки людини, суспільства і держави. Основною вимогою до такої концепції є врахування у ній об'єктивних законів війни та воєнної безпеки.

Тобто я хочу підкреслити, що невірно запропоновано основне призначення концепції. Воно полягає у досягненні взаємовідповідності всіх нормативно-правових актів та інших документів у сфері безпеки людини, суспільства та держави.

Посвячені в таємниці сучасної методології добре знають, що найнебезпечнішою диверсією є зміщення понять або їх нечітке формулювання. Під впливом політичної заангажованості суспільства та його низької інформованості економічну категорію «національна безпека» було зміщено у сферу політичних понять. Втрачено розуміння природи національної безпеки та її забезпечення як фізичного процесу. У підсумку суспільство і держава не досягли єдності стратегії реформ та науки. Підтвердженням цього є той сумний факт, що Україна нині виявилася однією з небагатьох держав, у засобах масової інформації якої практично немає матеріалів про стан стратегічного планування з просування та захисту національних інтересів. Внаслідок чого спочатку почалося накопичення помилок, а потім їх інтенсивне розмноження. Національній безпеці України завдано шкоди у вигляді зниження захисту людини, суспільства і держави. Ця публікація є реакцією на ситуацію.

Мудрість Основного Закону України в тому й полягає, що у формі конституційних норм ми тепер маємо стійкий апарат понять методологічної основи концепції національної безпеки України: «соціальна держава» (ст.1), «екологічна безпека» (ст.16), «економічна», «інформаційна» та «державна безпека» (всі — ст.17), «національні інтереси» (ст.18.), «національна безпека» (ст.32), «санітарно-епідемічне благополуччя» (ст.49), «функції збройних сил» (ст.85/22), «рада національної безпеки і оборони» (ст.106). Сказане дозволяє стверджувати, що концепція національної безпеки України повинна враховувати такі типи безпеки: економічну, соціальну, державну, інформаційну, технологічну, екологічну, епідемічну та воєнну як типи національної безпеки. Єдність стратегії національної безпеки та кожного з її типів досягається включенням до окремих доктрин та стратегій відповідних видів безпеки. Наприклад, воєнно-економічної, воєнноінформаційної, воєнноекологічної та ін.

Під час першого читання у травні 1996-го я запропонував вихідний понятійний апарат, що являє собою методологічну основу будь-якого концептуального документа.

Тобто кожний складовий тип національної безпеки повинен мати чітко визначене й окреслене поняття, яке було б закріплене в цьому документі. Жодна наука чи то серйозна робота не може рухатися надалі, не визначивши і не закріпивши понять, на яких далі будуються всі логічні побудови. Для інформації: сукупність ознак, що зливаються в поняття, є понятійними нормами. Без їх чіткого визначення ні закони, ні наука не мають змоги просуватися вперед. В цьому проекті ми маємо складові типи національної безпеки: економічний, екологічний, воєнний і т. п., але не маємо їх чіткого визначення. Трактування цих типів може бути довільне, що з самого початку зводить нанівець подальшу роботу над цим проектом.

Однак мою пропозицію не враховано із застереженням, що це буде зроблено у відповідних законах.

На мій погляд, це спільна хвороба багатьох проектів законодавчих документів. До майбутнього закону про національну безпеку будуть намагатися внести концептуальну норму, забуваючи, що закон — це документ прямої дії. В законі не місце понятійним нормам — це ще одна помилка!

Хочу підкреслити, що ми розглядаємо концепцію, яка не має статусу закону, і в ній необхідно визначитися з національною безпекою як з інтегральним явищем та її складовими -типами безпеки.

Чи існує у нашого суспільства на кожному історичному етапі механізм просування та захисту своїх національних інтересів? Нам ні у кого не слід його позичати. Його вже практично опрацьовано: перший проект концепції національної безпеки був готовий 10 березня 1992 року, тобто на сотій добі президентства глави держави. У всі часи суспільство просувало і захищало свої життєво важливі інтереси через виборчі програми представників влади. Це світова практика! Тобто концепція національної безпеки України не може бути разовим та автономним документом. Протягом перших трьох місяців роботи кожного новообраного глави держави концепція національної безпеки, вдосконалена на основі передвиборчої програми, яка здобула перемогу, повинна бути представлена Президентом України до вищого законодавчого органу країни, а після затвердження подана до реалізації. Беручи до уваги те, що глава держави є і Верховним Головнокомандувачем, доцільно в організаційній єдності з концепцією національної безпеки подавати також скоректовану воєнну доктрину України.

Тож ще раз наголошую і роблю висновки, бо це — найголовніше. Концепція задумана як разовий документ, який при сучасній динаміці життя швидко застаріє і піде тільки на шкоду.

До проекту не включено механізму роботи та розвитку концепції.

Вся світова практика показує, що будь-який народ як носій влади постійно формує та уточнює свої національні інтереси, а також визначає форми та шляхи їх захисту через передвиборчі програми представників влади.

Взявши до уваги, що національна безпека — постійно діючий чинник, механізм роботи та розвитку її концепції має бути такий: кожний новообраний Президент України на основі своєї передвиборчої програми впродовж перших 100 діб після вступу на посаду представляє Верховній Раді новий або вдосконалений (поліпшений) проект концепції, а Верховна Рада впродовж 6 місяців затверджує її.

Так створюється постійно діючий механізм не лише формування національних інтересів українського народу, а й їх захисту.

Цей розділ моєї статті розкриває основний недолік і біду нашої країни, а саме: невизначеність помітного спрямування розвитку держави і суспільства. Не можна бути хорошим для одних і для других. Не можна керувати державою без політичного напряму, вести державу не знаю куди, тобто ні до чого. Також неможливо бути одночасно і соціалістом, і комуністом, і демократом, як неможливо бути напіввагітною. Така позиція керівника або лідера — зрада і одним, і другим. Політичний лідер, який прийшов до влади, формує свої структури і повністю відповідає за стан справ у державі. За відсутності цього призначаються тільки спеціалісти без політичних поглядів і інтересів, які потім мають інтереси лише власної кишені. Як показала практика, і вони, і їхні кишені згодом опиняються за кордоном, здебільшого в Ізраїлі. Яскравий приклад цього - Звягільський. А ще багато таких спеціалістів у керівництві нашою країною. Та головна причина появи їх на політичній арені — це вищезгадані недоліки у формуванні положень і принципів національних інтересів України та недоліки в механізмі їх практичного застосування.

В яких саме формах може забезпечуватися національна безпека України? Вважаю, що такими формами можуть бути: моніторинг за всіма напрямами, типами та видами національної безпеки (для всіх трьох гілок влади); постійне та випереджальне правове регулювання питань безпеки на основі уніфікованого європейського законодавства (для законодавчої влади); керівництво процесами розвитку кризових ситуацій шляхом їх запобігання або деескалації (для виконавчої влади). Для проведення подібних форм безпеки в державі створюється система національної безпеки, одним з елементів якої є військова організація держави як підсистема. Керівництво системою національної безпеки здійснює Рада національної безпеки і оборони України, котра повинна складатися, для дотримання балансу інтересів, з представників усіх трьох гілок влади, що не суперечить Конституції України, а тільки підтверджує її мудрість. Цим я хотів би підкреслити ще один з основних недоліків цього проекту — не запропоновано підходу до формування Ради національної безпеки і оборони!

Небезпечний досвід Росії, де у Раді безпеки були представники лише однієї влади — виконавчої, переконливо показує, до чого може призвести цей орган, сформований із представників однієї гілки влади. Після початку конфлікту в Чечні оперативним порядком до Ради безпеки були введені спікери обох палат парламенту, але було вже пізно — війна розпочалася.

Ми повинні врахувати цей гіркий досвід.

Конституція України передбачає можливість наявності в РНБіО і голови Конституційного суду.

Це не є порушенням принципу поділу влади, оскільки Рада національної безпеки і оборони наділена лише консультативно-дорадчою функцією.

Є деякі сумніви з боку представників Конституційного суду, тобто не самого інституту суду, бо почав він свою роботу далеко не з правових позицій і не з благочинних дій. Цим самим скомпрометував себе і підірвав довіру до себе, принаймні в теперішньому складі.

Але історія розвитку нашої країни за останні три роки багата на такі події, де сила більше важить, аніж закон. Тому ми повинні якнайвідповідальніше ставитися до законодавчого процесу і, насамперед, документів, що будуть основою для створення стабільної системи безпеки у державі. Концепція повинна бути документом, до якого була б потреба звертатися для того, щоб вирішувати поточні питання національної безпеки України.

Мене не задовольняє безвідповідальне ставлення до розробки такого серйозного документа, яким є проект Концепції національної безпеки. Складається враження, що над ним у першому читанні працювали, як героїня байки Крилова «Мартишка й окуляри». А друге читання передали в другі руки, але пильно стежили за цим процесом, бо кожна літера і кома узгоджувалися. Тобто, робота йшла за принципом одного персонажу із фільму «Ад'ютант його превосходительства»: «Ежели против батьки слово скажешь, гранату брошу».

У другому читанні маємо недосконалий проект концепції (основ державної політики) національної безпеки України. А, по суті, декларативний документ на зразок вінегрету, який ні до чого не зобов'язує, до того ж сама Рада національної безпеки і оборони — це орган однієї гілки влади за хусейнівським шаблоном. Якби Комісія з питань оборони і державної безпеки відповідальніше поставилась до цього проекту, то в ньому не було б таких сміховинних, дитячих помилок.

На завершення ще один приклад. Небажання визнати політичну незалежність пріоритетним національним інтересом призвело до чергової принципової помилки: у проекті немає категорії «державна безпека», незважаючи на те, що це конституційна норма (ст.17).

Вдумайтеся: Комісія Верховної Ради з питань оборони та державної безпеки (!!!) відмовляється визнавати категорію «державна безпека».

Ще раз хочу звернутися до авторів проекту і тих, з ким він був так ретельно «погоджений» із словами світового класика байкаря Крилова: «А вы, друзья, как ни садитесь, все в музыканты не годитесь».

Але ж я вважав би свою статтю незавершеною, якби не запропонував вихід з такого становища.

Неприпустимість затримки із затвердженням наявного проекту Концепції національної безпеки України очевидна, однак внутрішня природа розвитку системи небезпек людини, суспільства і держави потребує:

1. Формування та розвиток теорії національної безпеки віднести до фундаментальних досліджень вітчизняної науки.
2. При секретаріаті Ради національної безпеки і оборони України створити банк даних про всіх наявних в Україні методологів, предметом наукових або професійних інтересів яких є типи і види безпеки людини, суспільства і держави.
3. Відродити в Україні рух методологів, аж до створення їх всеукраїнського об'єднання, стратегічною метою якого могло би бути досягнення єдності стратегії національної безпеки та вітчизняної науки.

Володимир ШЕВЧЕНКО,
народний депутат України, член Комісії Верховної Ради України з питань оборони та державної безпеки.

Україна, Німеччина, світ

17 січня — п'ять років, як встановлено дипломатичні відносини між Україною та Німеччиною

Розмова головного редактора газети «Голос України» Сергія ПРАВДЕНКА з Надзвичайним і Повноважним Послом України у Німеччині Юрієм КОСТЕНКОМ

— Ви на посаді посла в Німеччині два роки. Але не два — у дипломатії. Отже, можете узагальнити роботу посольства й міждержавні відносини за всі п'ять років.

— Розвивалися ці відносини з чистого аркуша. Як і з усіма державами. Сьогодні результат зовсім непоганий.

Економіка для нас — найперше. І це не тому, що наш Президент так говорить, а тому, що виживати треба. В перші ж роки експорт-імпорт між нашими країнами сягнув за мільярд німецьких марок. У 1995-му становив 2,4 млрд. Минулого року зріс ще практично на чверть.

— А яке співвідношення кількості українського товару до Німеччини і німецького до нас?

— Співвідношення для нас спочатку складалося зовсім невесело. Тепер ми трішки підтяглися. Останнім часом на 2,5 марки німецького товару відповідаємо однією нашого.

Німеччина в Європі — найперший наш торгово-економічний партнер. Створено майже 500 спільних підприємств. Понад 250 мільйонів марок інвестовано в українську промисловість і агросектор. А не в купи-продай. Зокрема, у виробництво цукрових буряків і цукру, в тютюнові фабрики.

— Один з керівників тютюнової фірми «Ремства» у Києві (він був у складі делегації, яку очолював Гельмут Коль) сказав мені так: якщо його фірмі буде добре на нашому ринку, то німецькі бізнесмени повірять у цей приклад швидше, ніж у будь-яку агітацію.

— Цілком правильно. Але є приклади й інші. І вони теж впливають на рішення німецького бізнесу. Ось фірма «Телеком» вклала певні кошти на українському ринку й вирішує продовжувати справу. Угоди укладали ще два роки тому, з колишніми урядовцями. А сьогодні того діапазону, на який розраховувала фірма, їй не дають. Кажуть, змінилися умови. І німці збираються забрати назад свої гроші.

— Так, нашим урядам і нашим прем'єрам, які мінялися, не вистачає послідовності. Інколи чиновники різних рангів забувають, що вони представляють державу, а не себе.

— Не хочу критикувати прем'єрів. Я їх усіх поважаю. Але, на жаль, факт залишається фактом: те, що підписують, потім не завжди виконують. І це має сумні наслідки навіть тоді, коли наша сторона справді отримала цікавіші пропозиції і тому відмовилася від попереднього партнера. В ідеалі: ситуацію на ринку треба вивчати глибоко одразу, а не передумувати.

— Отже, переходимо до прикладів? Чи можна, Юрію Васильовичу, назвати ще якісь узагальнюючі факти?

— Можна і приклади, і узагальнення. Німеччина на сьогодні виділила нам понад три мільярди марок як різну допомогу і кредити.

Ще був кредит на 300 мільйонів німецьких марок по лінії «Гермеса», це система державного страхування. Думав, уже не відбудеться той кредит, бо ми його дуже повільно вибирали. Та в другій половині року Прем'єр Павло Лазаренко енергійно «розморозив» цей кредит. Він піде на закупівлю необхідного обладнання для організації в Україні виробництва сучасної сільгосптехніки. Тобто передбачено, що починаємо з комплектувальних, а за три роки випускаємо в себе комбайни і трактори за німецькою технологією. А який рівень німецької технології — весь світ знає.

За такою самою схемою можна налагодити в Україні виробництво рентгенівських апаратів.

Часто буваю на великих німецьких підприємствах. Ось нещодавно був на «Маннесмані». Тут виготовлятимуть для України трубопрокатний стан. Сучасний. А ми їм — заготовки для вагонних коліс. Обом сторонам вигідно. Для нас, зокрема, тим, що разом із станом отримуємо сучасну технологію і не залазимо в борг.

Є й інші цікаві пропозиції для виробників харківських турбін, для теплоелектростанцій. Тільки нашій стороні треба послідовніше працювати над пропозиціями, розуміти, що вигода може бути лише обопільна. Німецькі банки готові надавати кошти під перспективні проекти, коли бачать свій інтерес, а не лише наш. Ніхто не буде нічого вкладати лише під наш інтерес. Ми маємо зарекомендувати себе солідними партнерами. А не такими, в яких часто змінюється законодавство, і наступні урядовці з подивом чують про угоди, укладені попередниками. Лише як солідні партнери ми матимемо свої вигоди. Передові, наприклад сіменсівські, технології і робочі місця. А з цим — пожвавлення виробництва і поповнення бюджету.

— Згоден з вами у тому, що економічне співробітництво саме з Німеччиною — найбільш перспективне для України. Німецька точність, відповідальність, раціональність, продуманість технологій — ох, як нам цього не вистачає. Та й те, до яких вершин піднялася Німеччина з руїн після розв'язаної нею другої світової, — подиву гідне. Пригадую, радянська пропаганда переконувала нас, що в Німеччині й не згадують про злочини фашизму, що німецький обиватель нічого не знає про жахи концтаборів і т. ін. Я пішов до музею сучасної історії у Бонні й побачив, що там показано справжнє, жахливе обличчя фашизму й відбудову країни, і що туди з учителями ходять учні, групи студентів.

Ясно, що німці зробили висновки. І свій вплив у світі грунтують тепер на німецькій праці. Ось це і є приклад для нас.

Хоча інколи підходи німців до наших проблем здаються спрощеними. Пригадую, під час обіду з журналістами посол Німеччини в Україні повідомив, що його держава надає 3,5 мільйона марок на ліквідацію підземних ракетних шахт в Україні. Я ввічливо запитав: а це не дуже багато? Мав на увазі, що вартість тих шахт — колосальна і що ми могли б не підривати їх, а продумати ефективне використання в мирних цілях...

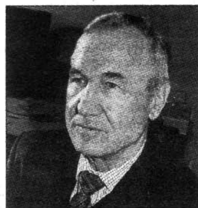
— Так, Німеччина для нас — дуже важливий партнер. І приклад цього народу в розбудові своєї держави —школа для нас. А щодо ракетних шахт, то німці взагалі не зобов'язані допомагати нам дати їм раду. Не вони ж їх будували. Це СРСР відмовляв своєму народові в необхідному, але нарощував військову могутність. Змагалися із США за вплив у світі. Зброєю змагалися. Як дикуни.

Та й пропонують німці не вибухами ліквідовувати ті шахти, а розрізати обладнання. Вони знають, як це робити без шкоди для навколишнього середовища. На відміну від вибухів. Тож я не іронізував би над німецькою допомогою у цій справі.

— Вам видніше. Справді, ніхто не зобов'язаний допомагати нам ліквідовувати нами ж збудоване. Хоча те збудоване — результат обопільної гонки озброєнь. Хоча, певно, поштових гонці дав Сталін, коли не пішов з Європи після падіння

(Закінчення на 9-й стор.).

В гостях у «Голосу України» — Надзвичайний і Повноважний Посол ФРН в Україні Ебергард ГАЙКЕН

— Хочу подякувати за можливість такої розмови, — почав пан посол. — Ми перебуваємо на початку 1997 року, і зазвичай на початку нового часу намічаємо нові завдання і плани. В 1997 році це збігається з п'ятими роковинами встановлення дипломатичних відносин між Німеччиною та Україною.

Вважаю, що двосторонні відносини між нашими країнами зараз у хорошій стадії розвитку. Велика кількість політичних контактів між Німеччиною й Україною дала змогу створити прийнятний інструментарій для політичних відносин. Зокрема, консультації, які регулярно проводяться на рівні статс-секретарів (перших заступників) міністрів закордонних справ та інших високих представників урядів. Це єдиний свого роду механізм, який існує лише між Німеччиною й Україною. Намічається піднесення й у сфері економічних відносин. Німеччина посідає друге місце серед інвесторів України. Якщо поглянути на розвиток класичного торгового обміну, то Німеччина й тут на одному з перших місць серед західних країн. У цьому зв'язку я хотів би назвати відому програму «Трансформ», спрямовану на підтримання технічного співробітництва з Україною.

Давнє коріння, що сягає спільної історії, мають і культурні відносини. Україна — частина європейської культури. Вже протягом трьох років в Україні діє Інститут Гете. В кількох містах України функціонують його читальні зали. У вашій країні працює багато викладачів німецької мови. Культуру України також представлено в Німеччині, зокрема в Берліні та Мюнхені. Я хотів би згадати й про співпрацю на рівні окремих міст. У цілому відносини орієнтовані на практичну конкретну діяльність.

Якість цього співробітництва було сфокусовано під час візиту в Україну на початку вересня минулого року канцлера Гельмута Коля. Це був переконливий доказ конструктивності відносин наших двох країн, а також серйозності, з якою підходять обидві сторони до цих відносин.

— В Україні вважають Німеччину не лише головним економічним, а й головним політичним партнером у Європі. І приїзд до нашої країни Гельмута Коля було розцінено як велике досягнення в україно-німецьких відносинах. Однак на спільній прес-конференції, в якій взяв участь і Президент Леонід Кучма, з вуст Федерального канцлера Гельмута Коля прозвучала фраза, яку цитували потім всі російські засоби масової інформації: «Німеччина не вважає своїм головним політичним партнером в СНД — Росію». У чому полягає відмінність у підходах до України і Росії?

— Росія — держава особливої ваги. Я гадаю, що в Україні на це дивляться під таким самим кутом зору. Саме це пояснює вересневе зауваження пана канцлера. Хоча водночас він наголосив, що Україна також має в очах Німеччини своє особливе місце, особливу цінність. Німеччина розвиває свої відносини з Україною, тому що ваша країна — частина міжнародного співтовариства держав і стала суб'єктом міжнародних відносин. Я також хотів би процитувати Федерального канцлера, котрий 1 грудня 1996 року в Лісабоні, зустрівшись з Леонідом Кучмою, сказав: «Якщо ми звертаємо свої погляди на схід, то бачимо там дві столиці». І це — доказ того, що канцлер хотів підтвердити важливість відносин з Україною.

— Однак останнім часом українські політологи дедалі частіше пророкують нашій країні не дуже веселе майбутнє. А чи не станеться так, що розвинені країни світу, в тому числі й Німеччина, бажаючи знайти спільну мову з незговірливою Росією, зроблять це за рахунок інтересів України? Згадаємо хоча б недавні події навколо Севастополя, коли Федеральні збори ухвалили кілька заяв і постанов, які в Києві розцінили як територіальні претензії. Україна очікувала, що її західні партнери, зокрема Німеччина, висловлять свої думки з цього приводу. Чи не означає це, що наша держава з часом стане буферною?

— Це неможливо. Ні світове співтовариство, ні Федеральний уряд ніколи на це не підуть, і Україна ні в якому разі не стане жертвою. Я не поділяю вашої думки, що претензії щодо Севастополя висуває Росія як така. Так, парламент у Москві ухвалив таке рішення, є також висловлювання деяких відомих російських політиків. Але, з іншого боку, російський уряд відмежувався від цих заяв. Між іншим, Федеральний уряд Німеччини відіграв істотну роль під час розроблення критичної заяви Європейського Союзу з цього питання. Я також хотів би повернутися і розглянути поняття «сіра зона», або «буферна». Згідно з політичною концепцією Федерального уряду, така «сіра зона» не має права на існування в Європі. Таку думку поділяють всі партнери ЄС, а також члени НАТО. Всі вони виступають за спільну систему європейської безпеки. Причому, її треба розробляти за участі всіх країн Європи, у тому числі й України. Гадаю, що поняття «сіра зона», «буферна держава» не відповідають політичним реаліям ані сьогодення, ані майбутньому.

— П'ять років німецько-українських відносин — це вже ювілей. А в ювілей можна й помріяти. Ви розумієте, коли з'являються провокаційні заяви Федеральних зборів, їх частини, або навіть окремих політиків Росії, це викликає хворобливу реакцію в Україні й ускладнює відносини двох, по суті братніх народів...

Уявімо, що зараз ми відзначаємо ну хоча б 10-річний ювілей. Тобто ми — в XXI столітті. Східна Європа, мабуть, на цей час уже буде, або майже буде, в НАТО. Цілком ймовірно, що Україна також вирішить, що їй треба класти край своєму нейтралітетові й слідом за Східною Європою вступати до НАТО. Може, і в Росії прийдуть до влади нові політики, котрі запитають, а чому б і Росії не стати членом цієї організації? Як у такому разі розвиватимуться відносини між європейськими країнами? Чи залишиться інерція XX століття, коли процвітало протистояння?

— Звичайно, це дуже приваблива справа — мріяти про майбутнє. Але водночас і дуже складна. Я хотів би звернути увагу на те, що сталося за останні п'ять років. Багато чого змінилося. Пригадую у цьому зв'язку возз'єднання Німеччини. Вдруге в цьому столітті відбулася незалежність України. Погляд у минуле закликає нас до тверезості. Деякі події, що сталися останніми роками в Європі, ми навіть не могли уявити. Тому треба бути надто обережними з прогнозами.

Вірю в те, що за п'ять років в Україні справи підуть на краще. Перш за все в економічній сфері. Упевнений, що життєвий рівень підвищиться. А якщо розглядати розвиток політики в Європі, то хочу сказати, що ЄС дійсно прийме нових членів. Цього року НАТО також має розв'язати питання щодо прийняття нових членів із числа держав Східної і Центральної Європи. І одночасно дві ці організації намагаються використати весь свій політичний досвід, аби не поглиблювати рови, що існують у Європі. А навпаки, якомога успішніше залучати ті держави, котрі поки що залишаються поза рамками ЄС і НАТО, до активного співробітництва. Звичайно, якщо вони прагнуть такого співробітництва. Думаю, що в Україні в цьому плані прогрес буде дуже помітним. Якщо ж ми повернемося до питання, якою буде роль Росії, то впевнений у тому, що Росія має долучитися до цього процесу. Інакше її ізоляція може бути небезпечною для Європи, і особливо для України. Наші спільні інтереси полягають у тому, щоб досягти тісних зв'язків між Росією й цими організаціями.

— Ви згадали про возз'єднання Німеччини. Дійсно, «революція» в Європі розпочалася саме з падіння Берлінської стіни. Не таємниця, що Німеччина зіткнулася з серйозною пробле-

мою: надто великим виявився розрив у економічному розвитку Східної й Західної Німеччини. Однак Федеральний уряд знаходить можливість вкладати чималі кошти (у вигляді кредитів і фінансової допомоги), наприклад, в Україну. Які настрої пересічних німців? Чи не вважають вони, що ці кошти ліпше вкладати в економіку Східної Німеччини?

— Ви маєте цілковиту рацію. Як і раніш, спостерігаються деякі відмінності між заходом і сходом Німеччини, але інколи ці відмінності надто перебільшують. І Федеральний президент Герцог у різдвяному зверненні закликав усіх не дуже згущувати барви. Він багато їздить Східною Німеччиною і знає, що обидві її частини нині зблизилися. А щодо зарубіжних кредитів, то дискусія з цієї проблеми триває весь час. І часто постають питання, чи не краще ці гроші, які ми спрямовуємо за кордон, використовувати в Німеччині, тому що і в нашій країні багато чого треба покращити. Але водночас існує розуміння того, що треба вести активну зовнішню політику, а це передбачає й фінансову підтримку. В Німеччині впевнені, що ця фінансова допомога, зрештою, відіграє позитивну роль і для нашої країни. Це матиме прояв, перш за все, у зміцненні безпеки і добросусідства.

— Існують два напрями в україно-німецьких відносинах, які ще тривалий час будуть актуальні. Це облаштування етнічних німців в Україні і закриття Чорнобильської АЕС. Обидві проблеми дуже болючі, адже йдеться про живих людей...

— Німецька громада в Україні невелика, вона посідає серед національних меншин лише 14-те місце. Співробітництво між Україною і Німеччиною сприяло покращанню становища цих людей. І з цього питання було укладено відповідну угоду. Два місяці тому відбувся з'їзд німців України, на якому були присутні представники німецького і українського урядів. Існує ще багато труднощів, але складається враження, що уже є готовність розв'язувати ці проблеми неупереджено.

Що стосується Чорнобиля, то у квітні 1986 року я перебував у Німеччині й пережив разом з іншими той шок від катастрофи, яка сколихнула німецьку громадськість. Я усвідомлюю, що Україна й Білорусь найбільше постраждали, а сліди катастрофи є й у Німеччині. Важливо, щоб в Україні розуміли: на Заході занепокоєні, що таке може повторитися ще раз. Федеральний уряд Німеччини зробив уже чимало в плані фінансування і надання ноу-хау, аби розв'язати проблеми ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Сподіваюся, уряд України виконає свою обіцянку закрити Чорнобильську АЕС до 2000 року.

— До вас часто звертаються німецькі бізнесмени. Ви певно знаєте, що їх цікавить в Україні. Ми пам'ятаємо, яка продукція цікавила колись НДР. Ми не маємо сумніву, що будь-який німецький виріб користуватиметься в Україні попитом, адже німецька якість відома всім. Як ви вважаєте, а яка українська продукція може сьогодні або хоча б у найближчій перспективі цікавити Німеччину?

— Це цікаве запитання. Я хотів би розпочати з сільського господарства. Німеччина — одна із складових частин європейського аграрного ринку, який дуже добре захищений. Для України буде надзвичайно важко закріпитися саме на ньому. Треба зазначити те, що промислова структура в Україні дещо слабка, оскільки промисловий сектор був недостатньо спрямований на виробництво товарів широкого вжитку і орієнтувався на військові потреби. Та все-таки є широкий набір товарів, які могли б зацікавити німецьких підприємців. Перш за все, хотів би нагадати про хімічну, нафтохімічну і космічну промисловості. В цих галузях Україна може запропонувати дуже багато. Інколи навіть виникає думка, що німецька сторона не в повній мірі усвідомлює потенціал України в цих сферах. Неабиякий інтерес являє собою сфера послуг, зокрема, виходячи з малих затрат на заробітну платню.

Перше місце в експорті України в Німеччину посідають товари текстильної промисловості. Але Україні не варто завойовувати німецький ринок, який ставить великі вимоги. Товари, що виробляють спільні німецько-українські підприємства, варто просувати на ринки третіх країн, де можна досягти значних успіхів. Український експорт має реальні шанси на ринках Росії, азіатських країн, Близького Сходу, Північної Африки. Для українського експорту (це не лише моя думка, а й думка експертів) є чимало місця на ринках сусідніх держав і регіонів.

— Підбиваючи підсумки цього п'ятиріччя, нас не може не хвилювати, що на одну марку ввозиться в Німеччину товарів українських, і на три — німецьких в Україну. Для нас не стоїть питання, а де взяти ще дві марки? Але це запитання вже не до вас, а до наших уряду, промисловиків, бізнесменів, які мають придбати марки для того, щоб був паритет. Дякую за розмову.

Гостя запитувала Наталя ФІЛІПЧУК.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Розмова головного редактора газети «Голос України» Сергія ПРАВДЕНКА з Надзвичайним і Повноважним Послом України у Німеччині Юрієм КОСТЕНКОМ

(Початок на 8-й стор.).

Берліна. А далі одна сторона кожним наступним кроком провокувала іншу на нові витрати. Диявольське коло.

Та хочу сказати про одну ганебну сторінку в німецько-українських відносинах останніх років. І написано її українською стороною. Маю на увазі компенсації остарбайтерам. Німецька сторона виплатила кошти тим, кого було насильно вивезено на роботу до рейху. Ці компенсації вельми скромні, незіставні з тим, що випало на долю цих людей. Але хтось в Україні вирішив дати можливість комерційним банкам нажитися й на цьому. Зокрема, у «Градобанку» та його філіях зволікають з виплатами, «крутять» отримані з Німеччини суми, «втішають» старих людей тим, що гроші не пропадуть... для їхніх спадкоємців. Цинізм і «беспредел». Ганьба для України.

— На жаль, це так. Такі виплати — державна справа. І їх мали б здійснювати державні, а не комерційні установи.

Торік у мене в гостях був Дмитро Павличко, посол України в Словаччині. І він розповідав, як вони у 1992 році з тодішнім міністром закордонних справ Анатолієм Зленком порушували питання про ті компенсації перед німецьким МЗС, перед Геншером. Геншер спочатку заявив, що ФРН уже перед Сталіним ставила питання про свої виплати остарбайтерам. Той відмовився. Тож питання ще тоді вичерпано. Та українська сторона натиснула. І німці погодилися з аргументами молодої держави. Але і Зленко, і Павличко дбали про справи міждержавні, про компенсації постраждалим, а не наживу для комерсантів. Певно, в наших фінансових структурах хтось вирішив по-іншому.

Та тут, у Європі, бізнесменів, які так безсоромно й безпардонно маніпулювали б такими коштами, ніхто не пустив би у порядне товариство. Це справді ганьба.

— Я не втрачаю надії, що отой «хтось», що довірив недобросовісним банкам ті кошти, разом з ними понесе відповідальність повною мірою. А якщо не понесе, то ми не держава, а якась інституція із влаштування вигод для негідників.

Та перейдемо до речей інших. Наскільки зрозумілішою країною ми стали для німців за цих п'ять років?

— Для сучасної Німеччини з держави маловідомої ми піднялися до рівня партнерських відносин з нею. Це особливо проявилося під час візиту канцлера Гельмута Коля восени минулого року. Це було видно там, де обходилося без «юпітерів» і телекамер. Стосунки канцлера і нашого Президента — довірливі. Їх ступінь — не протокольний. Це дає можливість говорити відверто, аналізувати чутливі питання, заручатися підтримкою у стосунках з третіми країнами, з міжнародними організаціями. Це дуже важливо.

Наприклад, НАТО розширюється на Схід. Нам треба, щоб позиція України була зрозуміла. Щоб ядерні заряди не опинилися на наших кордонах. Бо не для того ми власної ядерної зброї позбулися. І в НАТО нас почули й зрозуміли. Не без допомоги Німеччини. Потрібна нам підтримка і в наших стосунках з Росією, політики якої висувають територіальні претензії до України. І в Європі враховують нашу стурбованість. У встановленні спеціальних відносин України з Європейським союзом, із Західноєвропейським союзом ми спираємося на підтримку Німеччини, інших впливових країн. І у виконанні натовської програми «Партнерство заради миру» — теж.

Ми сьогодні співпрацюємо з НАТО в рамках 4-ї статті відомого Вашингтонського договору. Ця стаття передбачає консультації, зустрічі, політичні, економічні, наукові, екологічні контакти. І розширення співробітництва у всіх цих напрямах. Маємо й угоду про участь у програмі «Партнерство заради миру». Але потрібен і окремий документ, який зафіксує стосунки НАТО з Україною. Ми також зацікавлені в тому, щоб зростало порозуміння НАТО й Росії. Чим менше протистояння — тим краще. Альтернативи порозумінню в сучасному світі немає.

У Європі багато перспективних для співробітництва структур. Існує такий трикутник: Франція—Польща—Німеччина. Вони збираються, обговорюють і європейські питання, і конкретні проекти. Ми туди долучаємося. Завдяки нашим німецьким і польським друзям. І нині будуємо ще один трикутник: Польща—Німеччина—Україна. Є різні проекти. Хочемо, щоб співробітництво мало економічний вимір. Щоб воно трасформувалося у спільні проекти, які були б для нас важливі. З урахуванням нашої складної економічної ситуації.

У Німеччині відбувається багато семінарів з європейської безпеки. Нещодавно ми провели в Бонні чотиристоронню зустріч посольств Польщі, України, Франції та німецького фонду Фрідріха Еберта, який співпрацює з соціал-демократами. Тема: Європа сьогодні і перспективи розвитку. Дискусія звелася, власне, до натовських проблем, до розширення НАТО як гаранта безпеки. Переконаний, нам треба брати участь у таких дискусіях. І щоб бути в курсі справи, і щоб заявляти свою позицію. До України якісь химерні претензії має Румунія, яка поспішає до НАТО. То треба, щоб у Європі чули нашу оцінку тих претензій. І Росія снить форпостом у Криму за наш рахунок. І теж треба, щоб чули в Європі нашу позицію. Без перебільшення скажу: в політичному відношенні Україну, її позицію поважають. Чи будуть поважати в економічному — залежить від нас.

Хотілося б, щоб НАТО перетворилося із структури військово-політичної на політично-військову. Щоб воно займалося не тільки Боснією і Герцеговиною, а й ліквідацією, скажімо, наслідків землетрусів, які будуть завжди, інших стихійних лих. Тобто щоб воно трансформувалося в організацію іншого гатунку. І, звичайно, в такому НАТО я бачу і нашу Україну, і Росію. Хай жириновські роблять політичну кар'єру на протистоянні, на протиставленні НАТО Росії. Але не такий уже великий вплив політичних спекулянтів, щоб держави Європи не могли йти шляхом згоди і злагоди.

Німці кажуть, що робитимуть усе можливе, щоб у Європі не було катаклізмів. Вони пов'язали себе з мирним європейським розвитком, з європеїзмом.

— Але є ще Азія, інші континенти.

— Ми з вами розмовляємо тут, у Бонні. У Європі. І знаємо, що за останніх двісті років напруженість виникала тут. Але тепер Німеччина — держава демократична, тут стабільні сили в політиці. Тут ставлять на ноги свої східні землі. Вже трильйон марок вклали в колишню НДР. І ще вкладуть, і піднімуть до рівня всієї країни. Тут — мирна праця.

Європа і Північна Америка — наочний приклад того, що розв'язання основних економічних і соціальних проблем людей, підвищення їх добробуту — у праці і соціально відповідальній політиці держав, а не на шляху «бушующих континентов».

Європа дає упевненість, що у світі вже не трапиться глобальних катаклізмів. Її навчив катаклізм другої світової. Оце тепер обмінюємося цінностями, повертаємо до Німеччини, а Німеччина до нас те, що «заблукало» в роки війни.

Ми у відповідні свята кладемо квіти на могили радянських солдатів, військовополонених і остарбайтерів.

Тут не забувають нагадувати, що несе людям війна.

— Так, у Європі ставка — на мирну працю, на соціальну гармонізацію, на збереження природи. Це прекрасно. Але хочу з вами як професійним дипломатом, який не перший рік знає Західну Європу, поділитися ось якими міркуваннями. Існують у світі забезпечена Західна Європа, США, Канада. Вони дбають про себе, про робочі місця, про природу, у них високий рівень технологій у всіх галузях. Але за всієї їх демократії чи не надто вони егоїстичні у своєму благополуччі? Що маю на увазі? У світі лише минулого року вирубано 17 мільйонів гектарів лісу. У багатьох районах світу, в тому числі в Росії, Україні, в Африці, в Південній Америці, в Азії, корисні копалини, з точки зору сучасних технологій, видобувають просто варварськи. Гинуть ліси, ріки, моря. Що далі? А Європа — не окрема планета. Мати дешеву сировину з країн «третього світу», дешеву деревину чи мармур, звичайно, приємно. Але що завтра? Сьогодні місячний ландшафт утвориться десь в Африці чи в Сибіру, а завтра нічим стане дихати в Європі. Чи не так? Отож сьогодні мало дбати про природу у своїй країні і тішитися високим життєвим рівнем, бо завтра може не бути ніякого рівня. А населення країн відсталих зростає з геометричною прогресією. Я іноді навіть думаю, прости, Господи, що СНІД і розповсюдження гомосексуалізму — то самозахист природи від надмірної кількості двоногих, які природу безжально і сліпо гублять. Отож чи переймаються у Європі глобальними проблемами, чи й не заглядають за вікна свого добре облаштованого будинку? Яка ваша думка?

— Нічого собі запитання. Це ж глобальні проблеми колосального масштабу.

— Але треба їх ставити сьогодні, бо завтра може бути пізно. Якщо хазяйнуватимемо так, як нині, то за шістдесят—вісімдесят років на Землі почнуться необоротні процеси, від яких ніхто не врятується. І, думаю, найбільш цивілізовані, демократичні держави, що мають високі технології, разом з тими, які мають найбільші території, несуть і більшу відповідальність за долю Землі і людства, ніж, скажімо, аборигени Полінезії...

— Говоритиму про Німеччину. Тут дуже дбають про природу. Зупинили розвиток вуглевидобутку в Рурі. Застосували нові технології виплавляння металів: тепер це не супроводжується шкодою для середовища. Заходите на виробничу територію і, якщо не знати, не здогадаєтеся, що тут випускають — одяг чи хімпродукти, чи метал. Майже бездоганні виробничі технології. А природозахисні технології — найкращі у світі. Дай, Боже, щоб у всьому світі було таке ставлення до природи, як у німців. Але, знаємо, таке ставлення — не скрізь. І ви праві: і озонний шар — один на всіх, і Антарктида одна, і кисень один, і промені сонця.

Так, на рівні ООН збираються люди, укладають резолюції, декларації. А в країнах «третього світу» європейцям кажуть: нам би ваші проблеми, тут вижити треба, прогодуватися, а природозахисні технології —подорожчання виробництва, де нам брати гроші?

— Але завтра ні для кого і ні в кого буде брати чи позичати, якщо лише констатувати ситуацію. Міркую, Саддам Хусейн поліз на Кувейт. І зразу отримав по зубах. Війська, штаби, ООН — всі запрацювали. Бо —нафта. А якщо якась країна нещадно нищить природу, підриває основи життя всього людства — нема реакції світу. А дарма. Сумно.

— На політичному рівні розуміння цих проблем є. Але як подолати неспроможність «третього світу» вирішувати їх. Там — бідність. У нас — бідність.

— Ось чому й можна говорити про певний егоїзм, навіть згубний егоїзм Західної Європи і Північної Америки. У них — добре, а далі не бачать. Західний обиватель цінує свої доходи, свій комфорт і не бачить загальної небезпеки. А політики, щоб утриматися при владі, не наважаться, не зовсім наче вигідно для своїх країн турбуватися про технології в інших. Хоча насправді, в цій турботі — корінний інтерес народів.

— Ви ж знаєте, як влаштована людина: поки грім не вдарить... От німці знають: треба берегти Рейн, Майн, Північне море. А ви хочете, щоб вони думали й про Каспій чи про Амазонку.

— Не тільки вони. Всі. Все світове співтовариство. Але тон мають задавати Західна Європа, Північна Америка, Японія, Китай.

— Зрозуміло. Думаю, це справа майбутнього. Людство навчилося захищати окремі народи. Навіть зберігати окремі племена від вимирання. Але щоб кожний не лише політик, а й кожний громадянин усвідомив свою відповідальність за цілу планету, цього треба навчати змалку. Переобтяженість проблемами тактичними не дає замислитися над стратегічними. Взаємозв'язаність, взаємозалежність нашу в такому масштабі ще треба усвідомити. Думаю, людство прийде до цього. Альтернативи немає. А поки що приклад Німеччини та й усієї Західної Європи свідчить про одне: людина мусить працювати багато, але розумно. Тоді в її домі, в її країні — порядок. Якщо цей приклад наслідують усі — людство житиме.

— Дякую за цікаву розмову, Юрію Васильовичу, і вітаю вас з першим п'ятиріччям.

— Спасибі. І за поздоровлення, і за бесіду.

Зона в профіль і анфас

За 150 кілометрів від Чернівців, у селищі Сокиряни, розташована установа РЧ 328/67. Довкіл неї високі мури обсотані колючим дротом. На металевих стояках —прожектори. Гребнем огорожі походжають солдати в камуфляжах з автоматами за плечима та гумовими кийками на поясі. Це тюрма посиленого режиму. Контингент тут особливий — вбивці, грабіжники, гвалтівники, бандити, а віднедавна, після появи у кримінальному законодавстві нової статті, сюди почали саджати й рекетирів.

У Сокирянській зоні майже половину ув'язнених становлять безвусі юнаки. Багатьом із них доведеться спокутувати свої гріхи 10—15 років.

На прикладі цієї зони можна з натяжкою сказати: українська тюрма намагається бути гуманнішою від своєї радянської попередниці. Навіть наймахровішому злочинцеві тут дозволяють зустрітися з батьками, провести кілька діб з дружиною, дітьми. Нема великих обмежень і щодо передачі посилок з харчами.

Але гуманізм тут дозують з великою пересторогою, бо не всі в'язні готові до його сприйняття.

Економічна криза докотилася й до тюремних мурів. Брак сировини й замовлень на продукцію спричинив масове безробіття ув'язнених. Це тривожить: у багатьох є здоров'я і хист до праці, але не мають до чого докласти руки.

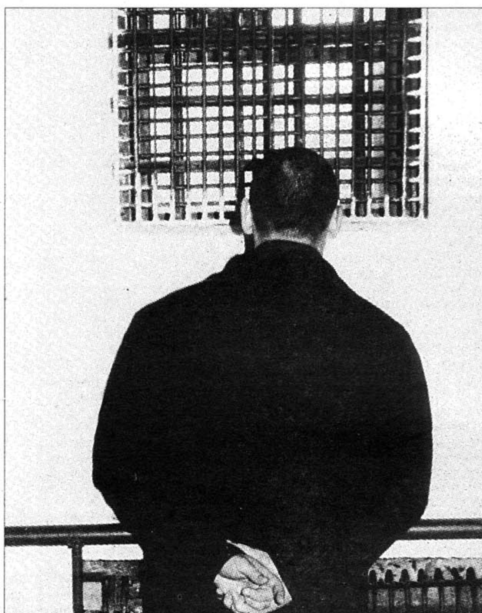
З добровольців створили гірничі бригади, які займаються видобутком каменю-піщанику у штольнях під тюрмою. Праця там каторжна — на тридцятикілометровій глибині бракує кисню, повітря надміру зволожене. Та найбільша загроза здоров'ю — задушливий пил, що здіймає під час роботи каменерізальна машина.

Але гірників у тюремних робах це не відлякує. Час тут спливає багато швидше, ніж у зоні, що дуже важливо для засудженої людини.

—У нас є всі можливості не бути дармоїдами в державі, — запевняє начальник установи підполковник Василь Соловей. — Якби запрацювали наші цехи, могли б себе самі утримувати. Колись великий попит у замовників мали вироби радіодільниці, зокрема дециметрові приставки до телевізорів, дозатори, приймачі, напівпровідникові деталі. Нині тут пустка. Така сама картина і в деревообробному цеху, що має значні виробничі потужності. Вже кілька років не використовуємо лінію пластмасового литва, придбану в Німеччині. А могли б запасати область пластиковою тарою, упаковками для харчових продуктів. Модульні преси здатні відливати навіть меблі для закладів торгівлі. Однак дороге обладнання через відсутність сировини і замовлень простоює. Ми готові віддати його в оренду бізнесменам чи державним підприємствам.

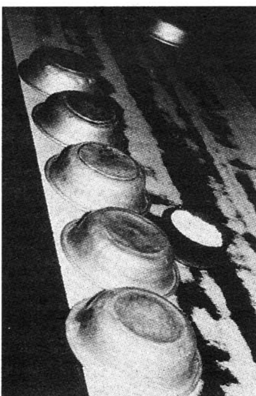
... Одне слово, зона благає роботи. Дві тисячі в'язнів вимагають у тюремного керівництва завантажити працею їхні здорові руки.

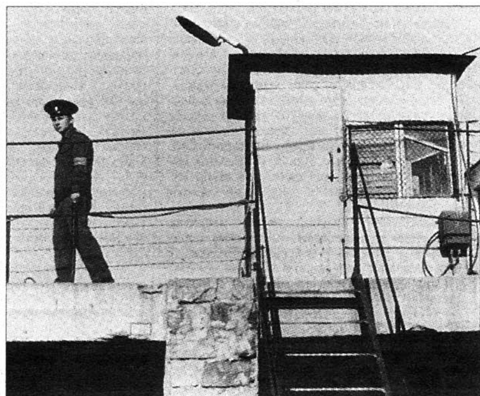
Василь БАБУХ.

Під лежачий камінь...

Що допоможе реформувати сільськогосподарське виробництво

ДОПИТЛИВА думка не стоїть на місці — вона розвивається. Людина завжди доскіпується до того, що називає істиною, правдою чи, скажімо, оптимальним варіантом. В Україні ніколи не було оптимального варіанта з використанням її сільськогосподарських можливостей, і тепер вона стоїть нарешті на порозі створення (або нествореня) нових можливостей для землі та селянина (між іншим «розселяненого»).

Подаємо дві думки, які, як нам здається, проливають певне світло на проблему і доповнюють одна одну.

Відродження кооперації

(Виклад звернення вчених міста Львова)

У ринковій економіці розвинених країн світу кооперативний сектор посідає чільне місце. Так, частка кооперації в збуті сільськогосподарської продукції становить: у Японії — понад 90, у Швеції, Данії — 80 — 85, у Норвегії — понад 80, у Фінляндії — 70 —80, у Голландії — 50 — 60, у ФРН — 36 — 40, у Франції — 30 — 33 відсотки. Частка кооперації у постачанні сільського господарства знаряддями та засобами виробництва в цих країнах становить від 40 до 70, а в кредитуванні сільського господарства — від 26 до 80 відсотків.

Україна до колективізації також мала славну кооперативну історію. Проте після погромів 30-х років усі ці надбання було втрачено. Серед адміністраторів і широкого загалу виник свого роду антикооперативізм, що й сьогодні заважає зрозуміти незамінну роль кооперації в ринковому суспільстві. Досить сказати, що наші законодавці до цього часу не створили вітчизняного закону про кооперацію за умов ринкових відносин.

Чи можна за цих обставин дивуватися, що в 1990 — 1995 роках замість реформування колгоспів та радгоспів їх почали перетворювати на погано керовані псевдокооперативні агроформування — колективні сільгосппідприємства, спілки, асоціації, товариства тощо? Одночасно практикувалося виокремлення з великих агроформувань дрібних сімейних селянських (фермерських) господарств, позбавлених обслуговування. Ця стратегія реформування закінчилася провалом: колгоспи та радгоспи, названі по-іншому, вдвоє зменшили обсяги виробництва, а селянські (фермерські) господарства насилу подужали однопроцентну частку обсягу сільськогосподарського виробництва країни.

Що ж далі роблять офіційні реформатори? Вони комерціалізують сільське господарство. Курс цей невиважений і необачний. Бо він суперечить сучасному розумінню кооперативу як демократичної форми поєднання господарського підприємства і громадської організації. Він нехтує давні кооперативні традиції українського населення, не має бази для значного поширення в постраждянській країні, де селянство як клас приватних товаровиробників знищено. І, що найстрашніше, наслідки цього курсу в тих регіонах, де він переможе під адміністративним тиском, можуть призвести до кривавих конфліктів за новий переділ землі. Вважаємо надмірну концентрацію землі в одних руках без будь-якої законодавчої та кооперативної гарантії доходів решти селян неприпустимою.

На відміну від комерційної псевдокооперативної і псевдофермерської системи кооперативно-фермерська система ведення сільського господарства, випробувана в багатьох країнах, буде реальна та ефективна. Настав час законодавцям та урядовцям підготувати та ухвалити закон України про кооперацію, віднайти, нарешті, можливості профінансувати здійснення проектів науково-дослідних та прикладних робіт щодо відродження справжньої кооперації у сфері виробництва і виробничого обслуговування.

На базі реорганізованих структур є можливість у ближчі п'ять років відродити виробничу і виробничо-обслуговуючу кооперацію в Україні. Але для цього потрібні скоординовані зусилля науковців, законодавців, урядовців та практиків-реформаторів. Гадаємо, відповідальна президентська комісія могла б узяти на себе цю координаційну місію.

Звернення підписали: В. Галанець, Г. Черевко, Д. Гнаткович, М. Павлишенко, Ф. Міколяш, М. Дзядик, З. Кадюк, Є. Лізунков, В. Липчук, В. Бондарчук, С. Злупко, Ф. Заставний, С. Мартинюк, І. Михасюк, Я. Ісаєвич, Ф. Коваль, Л. Крушельницька, І. Кривокобильський, Я. Тимчишин, М. Андреїшин.

Зона інтенсивного реформування

Усі, хто знає сучасне українське село, добре відають: економічні реформи на селі не йдуть. Ентузіазм фермерства згасає. Все призупинилося, розкрадається, розвалюється. Чому? Тому, що село консервативне, а сучасне становище його влаштовує керівників району і села, середню ланку, простих працівників, пенсіонерів. Бо всі на своїх місцях щось беруть-крадуть, бартерують не без власної вигоди або нічого не роблять — і цим усі відносно задоволені. Одне слово, перемогла психологія простої, недалекоглядної, вихованої на комуністичній моралі людини. Так звикла жити й працювати більшість. Ось чому поради західних розумників нам не годяться.

Як зламати цю психологію, як за Конституцією, за чинними законами розпочати справжню перебудову на селі?

Прискоренню реформ в аграрному секторі може сприяти певний каталізатор — зона інтенсивного реформування аграрного сектора (ЗІР).

Територія ЗІР розташовується в центрі трьох сумісних областей. Вона створюється з сумісних, бажано відсталих районів і має за площею (ресурсами) дорівнювати одній середній області держави. В кожному районі варто залишити одне-три господарства, які не потребують державних дотацій, мають добрий рівень виробництва. Вони не підлягатимуть приватизації, а працюватимуть у старому режимі.

Усі господарства зони залишаються у попередньому підпорядкуванні. Жодних додаткових структур і коштів на управління. Треба тільки створити науково-пошукову експедицію проведення робіт у ЗІРі — за аналогом експедиції Жилінського, створеної наприкінці минулого століття. Ця експедиція осушила боліт, побудувала доріг, каналів за короткий час і голими руками стільки, що їхні обсяги вражають і сучасних меліораторів.

Експедиція складається з 25—30 висококваліфікованих учених, виробничників, юристів, економістів, землеупорядників, зоотехніків, інженерів, менеджерів, комп'ютерника та водіїв автомобілів. Це мають бути молоді, з навичками роботи в ринкових структурах люди, які створили б симбіоз провідних учених і практиків-аграрників. Постійна база експедиції має розміщуватися в державних приміщеннях одного з районів ЗІР.

За указом Президента експедиція залучає всі державні структури даної зони до реформування аграрного сектора — без додаткових коштів: проводить майже суцільне розпаювання і приватизацію землі, створює фермерські та інші приватні господарства, ініціює інші реформи на селі.

Створивши нові господарства, можна правильно розподілити поміж ними сільгосптехніку колишніх колгоспів, радгоспів та інших державних підприємств. Виникає можливість використати за призначенням надані державою кредити на техніку, насіння, паливно-мастильні матеріали. Буде чітко видно, чого ще бракує новим господарствам, і держава зможе допомогти задовольнити ці потреби.

Експедиція могла б ініціювати залучення іноземних та внутрішніх інвесторів до розвитку сільськогосподарського виробництва, сприяти створенню філіалів земельних банків.

Після цього надходить черга до реформування монопольної переробки — молоко-, цукро-, комбікормових заводів тощо та обслуговуючих установ — сільгосптехніки, сільгоспхімії, меліоративних управлінь у сучасні ринкові підприємства, які обслуговуватимуть фермерські та інші господарства. Для цього їх слід перереєструвати, скоротити адмінперсонал і вилучити в них зайві приміщення — для зниження собівартості робіт.

Усю цю роботу супроводжувати активною і розумною пропагандою з допомогою радіо, газет, телебачення, семінарів тощо.

ЗІР дасть можливість «обкатати» дію законів та указів з реформування, перевірити кількісний склад управлінців тощо. Ці зони можуть відігравати значну роль і згодом як певні полігони випробування суспільних відносин на селі, дослідження питань аграрної науки в умовах ринку.

За успішного реформування в зоні досвід поширюється на інші райони областей, до яких вона належить. Після заснування першої ЗІР через кожні два роки слід створювати наступні дві-три ЗІР — і так доти, доки буде реформовано все сільське господарство. Зі створенням кожної нової ЗІР меншатиме помилок у реформах і більшатиме коштів на їх проведення.

Шляхи реалізації цього проекту можуть бути розроблені відповідними державними органами.

Іван СЛЮСАР,
заступник директора Панфилівської дослідної станції, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Яготинський район Київської області.

Вітчизняний стиль

А волинські бички — рентабельні...

ОСТРІВОК досвіду в нашій державі — так охарактеризував роботу тваринників племзаводу «Зоря», що у Ковельському районі на Волині Прем'єр-міністр Павло Лазаренко. Саме Ковельський район наказом міністра сільського господарства і продовольства України визнаний базовим з вирощування волинської худоби м'ясних порід. Про роботу в цьому напрямі і йдеться у розмові кореспондента «ГУ» з головою Ковельської районної державної адміністрації Віталієм КАРПЮКОМ.

—Волинська м'ясна порода — друга м'ясна, яку виведено в незалежній Україні, — почав розмову Віталій Володимирович. —Вона легко переносить холод і спеку, ефективно використовує грубі і соковиті корми, а в літній період траву пасовищ. Протягом 7—8 місяців ми утримуємо м'ясне поголів'я худоби на природних угіддях, де середньодобові прирости живої ваги досягають 11 кілограмів.

—Віталію Володимировичу, приємно це чути. Але спад поголів'я і виробництва м'яса в нас поки що триває...

—Ми його зупинили. Цього року господарства нашого району виробили 4 тисячі тонн м'яса, продано державі 20 тисяч тонн молока. Сьогодні грошові надходження від тваринництва становлять 50—60 відсотків, а в кращих господарствах району — 80. Ми робимо ставку на інтенсивне тваринництво. На прикладі доводимо, що м'ясне скотарство — прибуткова галузь. Візьму для прикладу колгосп «Україна». Тут на сто гектарів сільгоспугідь виробляють по 965 центнерів молока і по 130 центнерів м'яса. В господарстві вирішили, що до 2000 року вся велика рогата худоба відповідатиме стандартам волинської м'ясної породи.

—Таких господарств, як «Україна» в районі багато?

—Із 30 колективних сільськогосподарських підприємств Ковельщини 27 вирощують худобу м'ясних порід. Сьогодні маємо 11 тисяч голів худоби м'ясного напряму. Такої кількості поголів'я м'ясних порід не має жоден район України. Бички нової породи у півторарічному віці важать 550—600 кілограмів. Вихід м'яса з туші — 62—65 відсотків. М'ясо тонковолокнисте, мармурове, відповідає смакам найвибагливіших гурманів. Чимало таких чистокровних тварин мають господарства КСП імені Матринюка, «Білинське», «Світанок». Але найбільше — племзавод «Зоря». На базі створено селекційний центр. Тут утримується майже 2 тисячі голів. Щороку господарство реалізує 300—400 тварин. Постійними покупцями є Київська, Черкаська, Тернопільська та інші області України. З приємністю хочу сказати, що після кількох повідомлень в газеті «Голос України» про волинську м'ясну породу, кількість покупців збільшилася. Маємо замовлення з Польщі, Білорусі.

—Віталію Володимировичу, свого часу ви порушували питання про створення на Ковельщині науково-виробничого інституту, який би займався проблемами виведення м'ясних порід. Яка сьогодні ситуація в цьому напрямі?

—Наш район має цілком задовільну матеріально-технічну базу для здійснення наукових досліджень. Спочатку йшлося про створення в Ковелі

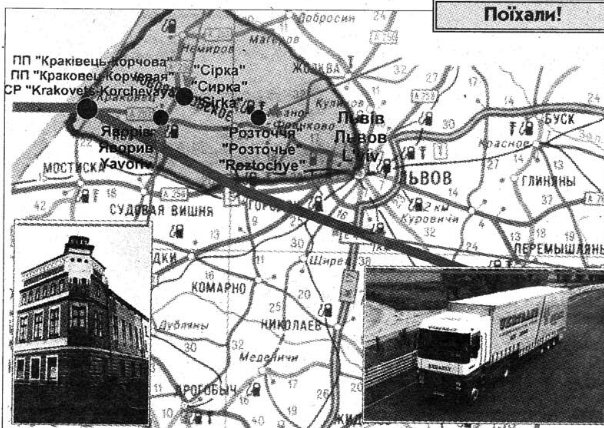
інституту луківництва і м'ясного скотарства. Ми мали підтримку Президента України, Міністерства сільського господарства, Української академії аграрних наук та інших навчальних закладів країни. Це питання і сьогодні перебуває в полі зору владних структур. Обговорюють різні варіанти навчального закладу на базі Ковельського району. Нині, наприклад, у стадії завершення проект регіонального центру біологічних ресурсів. Думаю, що розроблену і впроваджену в практику технологію м'ясного скотарства, яка діє в нашому районі, підтримають на державному рівні.

Розмову вів Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

Поїхали!

Дороги, які ми обираємо

У ЯВОРІВСЬКОМУ районі на Львівщині триває будівництво міжнародного пункту пропуску автомобілів Краківець—Корчова і магістралі Лісабон—Кавказ. Тут плановано створювати вільні економічні зони, які сприятимуть інвестиційній діяльності.

Початок будівництва увійшов в історію міждержавних відносин як одне з найоригінальніших рішень. Влітку 1994 року перекинули понад 200 тисяч кубометрів грунту з польської території на українську. Це дало можливість не возити землю за 30 кілометрів, щоб вирівняти майданчик під будівництво. Польська сторона також мала б вивозити грунт з прилеглої території. Тож обидві сторони домовилися зняти на певний час систему захисту кордону для прискорення розбудови пункту пропуску на п'ять тисяч транспортних одиниць за добу. Адже поки що ці «одиниці» простоюють у довжелезних чергах на кордоні.

І Львівська обласна, і Яворівська районна держадміністрації продовжують пошук нестандартних рішень з тим, щоб державне замовлення виконати на місцевому рівні. Автомагістраль, схоже, стане гордістю України завдяки плідній співпраці державної корпорації «Укршлях» з приватним підприємством «Сімекс», котре подбало про закупівлю кращого в Європі будівельного обладнання. Подейкують, що після завершення будівництва автомагістраль можна буде експлуатувати упродовж 50 років.

На думку голови Яворівської райдержадміністрації Степана Лукашика, якщо держава не в змозі фінансувати будівництво доріг, їх доцільно прокладати на платній основі, залучаючи приватний капітал.

І все ж програма-максимум, яка формується за участю місцевої влади, потребує урядової, а то й парламентської підтримки. Адже йдеться про створення крапкової вільної економічної зони, проект автопорту в Краківці з комплексним обслуговуванням учасників дорожнього руху, подальшу розбудову заповідника «Розточчя» та багато про що інше.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Яворівський район Львівської області.

Інкубатор для бізнесменів

Для виконання програми «Міні-пекарня в кожному кварталі» Луганська обласна організація з підтримки підприємництва «Бізнес-інкубатор» створила експертно-консультаційний пункт для малих пекарень. Тут пекаря-початківця навчать правильно оформляти нормативну чи технічну документацію, підкажуть, де і яка сировина є для хліба, добавки до нього, кому хліб потрібен і т. д. Незабаром з'явиться лабораторія якості харчових продуктів. «Бізнес-інкубатор» засновує гільдію малих пекарень області.

Оптимістичний репортаж

Солодко жити — не забориниш!

ЧОМУСЬ зараз усі ми все частіше повертаємось у минуле. Ось і головний технолог заготівельної фабрики Красногвардійського комбінату громадського харчування Дніпропетровська Людмила Руденко, зітхаючи, каже:

— Ще десять років тому наша фабрика працювала в три зміни, і ми ледь встигали завантажувати машини тими ж тортами. Якщо тоді наша продукція обчислювалася тоннами, то зараз — від сили сотнями кілограмів. Майже в десять разів скоротилася і чисельність працівників.

У чому ж справа? Може стали менше їсти солодкого? Чи не можемо собі дозволити?

— І одне, й друге, — зазначає директор комбінату Ольга Орлова. — Однак нам вдалося зберегти своїх неперевершених майстрів-кулінарів, адже солодко жити — не забороиш.

Це якнайкраще розумієш у кондитерському цеху. Впадає в очі великий, оригінальної форми торт.

— Це наш фірмений торт «Ріг достатку»,—пояснює начальник цеху Світлана Лещенко. — Але випускаємо ми торти й інших найменувань, а також пряники, печиво, тістечка. Сто двадцять рецептур — практично на будь-який смак навіть найвибагливіші солодкоїжки. Та ось торговельна мережа міста не дуже бере торти. Кажуть, продукт швидко псується.

«Ріг достатку», справді, не дуже вписується поки що в наші сучасні реалії. Але майстерність таких кондитерів, як Світлана Висоцька, так вражає, що керівництво вважає за можливе створити при ній цех тортів на замовлення. Поряд з нею трудиться також досвідчений кондитер Зінаїда Чернецька. А того дня, коли ми були на фабриці, навкруг Світлани роїлася ціла група практикантів кулінарного училища. А коли так, то не все втрачено.

— Аби вирішувати проблеми збуту та самим виживати у нинішній обстановці, — підбиває підсумок нашій розмові директор комбінату Ольга Орлова, — ми не шкодуємо коштів на розвиток та розширення своєї власної торговельної мережі. Дніпропетровці вже знають наші кав'ярні «Сніжинка», «Білосніжка», «Оксана», «Оленька», «Мрія», «Мальва», «Ніжність», «Жар-птиця»... Намагаємося принадити покупця не лише кількістю торговельних точок, а й сучасним дизайном, достойною культурою обслуговування, якістю продукції.

Тут переконані: обов'язково краще, ніж сьогодні, заживуть наші люди. Отож «солодкі» свята ще попереду.

Олександр ДАВИДОВ.

Дніпропетровськ.

Що в портфелі «першокласниці»?

СІМ РОКІВ від народження — це перший підсумковий етап у житті людини. Далі — мандри Країною Знань, десятилітнє школярство, повноліття, вік Ісуса, сорокаріччя, півстолітній ювілей... Але перша підсумкова віха для кожного з нас — вік першокласника. Саме цього віку досягла одна з наймолодших доньок відомої японської корпорації «Мінолта» —українське підприємство із стовідсотковим іноземним капіталом і стовідсотковим вітчизняним персоналом «Мінолта-Україна».

Коротку розповідь про «першокласницю» хочу почати з традиційного запитання: зубожіємо ми й далі чи вже хоч трохи пригальмовуємо? Відповіді можуть бути різні. У тім числі й діаметрально протилежні. Але звернімося до фактів із життя нашого юного підприємства.

Темпи приросту обсягів реалізованої продукції торік —20 відсотків. Ще два роки тому підприємство почало продавати більше тисячі копіювальних апаратів за рік. Одразу погоджуюся з опонентами: справді, ті, хто має потребу в копіювальних апаратах, здебільшого перебувають на верхньому щаблі життєвого рівня. Отже, це не показник. Проте факт. Але є й інші цифри. Обсяги продажу фотоапаратів у 1996-му, порівняно з 1995 роком, зросли у 2,2 раза. Фотоапарати ціною від 50 до 100 доларів сьогодні вже можна побачити у сім'ях багатьох наших співвітчизників. І не тільки багатих.

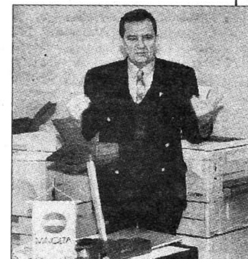
Далі. У нашої першокласниці чудовий вишкіл. Ідеться про співробітників фірми. Жорсткі вимоги до працівників плюс вітчизняна технічна підготовка підносять їх до рівня висококопрофесіональних спеціалістів світового зразка. Лише маленький штрих. Нещодавно один співробітник фірми переїхав на постійне проживання у США. Працевлаштувався в американській дочірній фірмі «Мінолти». Побачивши хлопця в роботі, його відразу оформили на вельми престижну посаду. Київський вишкіл — він і в Америці вишкіл.

Цікавий факт. Увесь прибуток, який отримала доця за сім років, японці інвестували в економіку України. Ані цента не було вивезено за межі держави. Зате у будь-яку точку держави: чи то Закарпаття, чи то острів Зміїний, чи то Вапнярка, — якщо там зіпсувався копіювальний апарат «Мінолти», сервісний інженер прибуде протягом 36 годин.

А що у портфелі першокласниці? Цього року вона пропонує найновіший повноколірний цифровий копіювальний апарат CF 900 з можливістю підключення до комп'ютерної мережі. Машина щойно здобула визнання на міжнародній виставці у Ганновері. Переваги цього копіювача — доступна ціна, технічна досконалість, надійність. Незамінним у роботі стане персональний лазерний принтер «Pose Pro 6», «жвавий онук фотозбільшувача», як охрестили його журналісти, — слайд-сканер для введення зображення з фотоплівки у пам'ять комп'ютера. Такі сканери поєднують дві технології отримання зображення — хімічну і фізичну, інакше — патріархальну і новаторську.

А ще у портфелі першокласниці... Втім, там усі останні новинки, розроблені в корпорації. Бо до українського споживача японці ніколи не ставилися за принципом «на тобі, Боже, що мені негоже». Тому що шанують нас.

Леонід БРОВЧЕНКО.

На фото: генеральний директор «першокласниці» Сергій Литвинов.

Прес-клуб «убився в колодочки»

ПЕРШИМ засіданням заявив про своє народження Донецький обласний прес-клуб, що зібрав під дахом готелю «Шахтар» не тільки місцевих журналістів, а й колег із провідних українських видань Росії, Білорусі, Грузії.

Оскільки останніми роками можливості спілкування братів по перу різко звузилися, не дивно, що запальне обговорення проблем «четвертої влади» тривало кілька годин. На думку виконавчого секретаря Конфедерації журналістських спілок Володимира Сухомлинова (Москва), згадана подія виходить далеко за рамки регіональної. У планах «новонародженого», батьками якого стали керівники облдміністрації, — зустрічі з журналістами видань і телерадіокомпаній України, СНД і далекого зарубіжжя, організація фонду підтримки преси, проведення щорічних професійних фестивалів, конкурсів тощо.

Ліна КУЩ.

Донецьк.

У номер

● *Сімферополь*

Звільнення як спроба навести лад у міліції

Із штату кримської міліції звільнено вісім співробітників. Таке рішення ухвалено на нараді в Головному управлінні МВС України в Криму. Як повідомила прес-служба управління, відбулася жорстка і принципова розмова, роботу деяких служб визнано незадовільною. За підсумками наради розроблено конкретні заходи з усунення недоробок у роботі правоохоронних органів.

● *Житомир*

Під архівною пилюкою — доля тисяч

Управління Служби безпеки України в Житомирській області закінчило роботу над виконанням положень Закону "Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні". З 1991 року переглянуто майже десять тисяч архівних кримінальних справ, які стосувалися більш як тринадцяти тисяч осіб. Було реабілітовано 4065 громадян.

● *Одеса*

Де подвиг, там шана

З новорічного круїзу на теплоході «Шота Руставелі» за маршрутом Одеса–Пірей–Барселона–Неаполь–Стамбул–Одеса повернулися група працівників міліції, які дістали поранення в боротьбі із злочинцями, та сім'ї міліціонерів, котрі загинули під час виконання службових обов'язків. Серед них — і вдова лейтенанта внутрішньої служби Володимира Правика, який серед перших прийняв смертельний удар Чорнобиля. Путівки усім їм безоплатно надало спільне підприємство «Тартус», де генеральним директором Ігор Никольчук.

● *Львів*

Увірвався терпець і в бібліотекарів

Колектив Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України оголосив двотижневий страйк. Уже півроку більш як 300 її працівників не одержують зарплати. Бібліотека заборгувала за газ, електроенергію, не передплатила газет і журналів.

— Президія НАН на наші звернення не реагує, тому ми змушені були вдатися до такого крайнього заходу, — пояснює голова профкому бібліотеки Олена Канчалаба.

На звернення бібліотекарів по-діловому відреагувала лише облдержадміністрація: надала перед святами п'ять тисяч гривень. Але ними дірок не залатати.

Пасажири сплять і бачать себе в інших вагонах

Проект

***У** КРАЇНІ гостра потреба в пасажирських вагонах. Ще два роки тому урядовою постановою було передбачено освоїти їх випуск на Крюківському вагонобудівному заводі. Планувалося, зокрема, що вже нині мали зійти з конвеєра перші 60 українських пасажирських вагонів європейського зразка. Але все це за браком коштів залишилося на папері. Із заводської каси вдалося викроїти лише на виготовлення дослідного зразка.*

І от приємна новина: підписано контракт із французькою фірмою на спільний випуск вагонів. Здається, крига скресла. Подробиці від голови правління ВАТ «Крюківський вагонобудівний завод» Володимира ПРИХОДЬКА:

— Угодою з фірмою зі світовим іменем DE DIETRICH, що у місті Рейншоффері (провінція Ельзас), передбачено розробку і передачу конструкторської та технологічної документації пасажирського вагона, а також навчання наших фахівців на французькому заводі. У протоколі переговорів йдеться і про закупівлю 300 імпортних візків для складання перших 150 вагонів. «Народжуватимуться» вони у два етапи. Спочатку у Франції, де на вагонобудівному заводі вагони побачать світ у кресленнях, там же виготовлять стенди, візки і все оснащення. Потім це обладнання буде передано нашому заводу, і французькі спеціалісти допоможуть його змонтувати, виготовити дослідні зразки і випробувати їх. Обговорювали також питання фінансування. Передбачено, що через паризький банк CCF буде проведено французьку кредитну лінію, а затим, згідно з чотиристоронньою угодою між Мінфіном, Укрзалізницею, Укрексімбанком і нашим заводом, кошти надійдуть до виробників. Причому не тільки нашому підприємству, а й іншим заводам-суміжникам. Що досить суттєво, адже йдеться про кредит на десять років. І не під закупівлю продукції (таких пропозицій із-за «бугра» у нас без ліку), а на створення виробництва, яке організовує щонайменше п'ять тисяч нових робочих місць. Утім, контракт буде реалізовано лише за умови підтримки українським урядом.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Обережно

ТАТУ, ПОДАРУЙ МЕНІ НІНДЗЮ!

Часто дитячі іграшки не такі вже й безпечні, якими видаються. Матеріали, з котрих їх виготовлено, та інші фізико-механічні властивості можуть негативно вплинути на здоров'я малюка. Тож недарма дитячу забавку внесено до переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації на відповідність вимогам безпеки.

На імпортні іграшки за останні два роки в Україні видано 65 сертифікатів відповідності, однак 8 найменувань отримали негативні результати. Приміром, в іграшці «Черепашка Ніндзя» (країна-виготовлювач Болгарія) вміст свинцю був вищим за норму майже втричі, рівень запаху в іграшці «Пищик» із поліхлорвінілу-пластизолю (Польща) перевищував нормований теж утричі. За фізико-механічними показниками невідповідність було виявлено й в цяцьках виробництва Туреччини та Сирії. Приміром, у «Пістолеті з кулями» діаметр останніх був менший за нормований майже втричі, через що можна травмувати дитині очі. Не відповідала вимогам пожежної безпеки й китайська «Гірлянда електрична ялинкова».

Це, на жаль, лише частка виявленого. А скільки таких сумнівних, а іноді й небезпечних дитячих забавок лишається поза контролем? Особливо тих, що продаються на базарах, у підземних переходах, кіосках тощо. Тож, купуючи іграшку, попросіть продавця показати сертифікат відповідності.

Спонсор лотереї «ГУ»-97

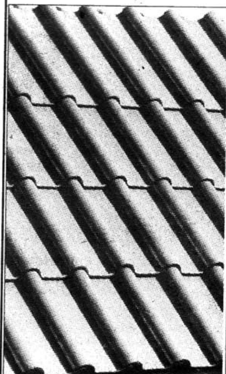
Як у Рокитному черепицю б'ють

Цей процес — виготовлення висококласної черепиці — в директора товариства з виробництва будівельних матеріалів та конструкцій В. Лалака поставлено на конвеєр. Нова справа і з черепицею, і формування фігурної кольорової тротуарної плитки знайшли підтримку у колективі. Не відмовилися працівники і від традиційної продукції: збірного залізобетону — сільськогосподарського, житлового призначення; порожнистих панелей завдовжки від одного до 12 метрів; балок, колон для сільськогосподарського, промислового будівництва.

Підприємство працює на конкретного замовника.

Деревообробний завод може запропонувати в необмеженій кількості: вікна, двері, «вагонку», плінтус, лиштву, дошку. Виготовляють меблі за індивідуальним замовленням.

І що головне — недорого!

Телефони Рокитного по Київській області (262), по Україні: (04462) 5-11-44, 6-16-44, факс 6-17-49.

На роботу, як на свято

Досвід

***У** БІЛЬШОСТІ наших співвітчизників українські підприємства асоціюються, переважно, із трубами, що забруднюють повітря, постійним гуркотом, величезними звалищами промислових відходів, важкими умовами праці тощо. У більшості, але не в робітників хмельницького акціонерного товариства «Адвіс».*

Від початку організації виробництва на підприємстві значну увагу приділяли створенню такого середовища, яке б сприяло підвищенню продуктивності праці, появі в робітників відчуття комфорту і на робочому місці, і в цехах, і на подвір'ї.

Розв'язати поставлену проблему належало створеному на «Адвісі» відділу промислової естетики та ергономіки, керівництво яким доручили Олександрові Гуменному. В обов'язки очолюваного ним підрозділу ввійшло створення всіх необхідних побутових і виробничих зручностей, впорядкування території підприємства, її озеленення.

Поступово на заводі виникли облаштовані на високому рівні конференц-зали, їдальні, сауни, спортзали. Олександр Борисович і фахівці відділу кожен з об'єктів перетворювали на маленьке диво. Тепер уже не пригнічує сірість цехів та адміністративних приміщень, натомість милують око багатство барв і відтінків, цікаві естетичні вирішення інтер'єрів.

Відділ промислової естетики невпізнанно змінив і всю територію підприємства. Поміж громаддя залізобетонних споруд виникли невеличкі зелені острівці-сади, серед яких забили мініатюрні фонтани. Сірі відтінки споруд розчинялися у зелені декоративних і садових дерев, квітковому різнобарв'ї — з весни до пізньої осені. У цьому рукотворному оазисі заводчани у вільні від роботи хвилини не тільки рятувалися від гуркоту обладнання, але й відпочивали душею.

Звичайно, не всі розуміли Гуменного, поділяли його задуми. Дехто вважав Олександра диваком. Мовляв, навіщо в їдальнях стіни розмальовувати і чи є така нагальна необхідність у квітах і фонтанах на території підприємства? Хіба не краще, коли тут все буде просто і скромно: адже люди йдуть сюди працювати, а не пісень співати?

Однак свою точку зору на промисловий дизайн, естетику виробництва, що впливають на морально-психологічний мікроклімат у колективі, мав молодий директор заводу тракторних агрегатів (згодом голова АТ «Адвіс») Іван Дунець. Вивчаючи досвід провідних промислових підприємств Європи, він дійшов висновку: якість продукції та її товарний вигляд безпосередньо залежать від загальної культури виробництва. Внутрішній комфорт, психологічна гармонія працівників не лише підвищують працездатність, але й викликають бажання робити продукцію високоякісною і гарною, такою, що відповідала б світовим стандартам.

Не можна не помітити, що сьогодні зростає когорта директорів, котрі прагнуть працювати на завтрашній день. Саме такі керівники з багатьох регіонів України нині часті гості на хмельницькому «Адвісі» — вивчають досвід організації виробництва.

Олександр ЛЮКОВ.

Хмельницький.

Лісова комора

Дарів багато. Головне — вміло їх використати

Ліси у Старовижівському районі багаті на цілющі дикорослі ягоди. Працівники місцевого держлісгоспу вміло їх використовують: після відповідної обробки відвантажують у різні регіони України, а також — до Німеччини й Польщі. Як сказав директор Старовижівського держлісгоспу Петро Костючик, у 1996 році перероблено близько ста тонн ягід журавлини, 40 тонн чорниці. Із яблук виготовлено більш як 300 тонн смачного повидла. Розв'язано проблему з тарою.

З давніх-давен на Поліссі ягоди журавлини зберігали в дерев'яних бочках. Працівники держлісгоспу вирішили відновити традицію — встановили спеціальну технологічну лінію, на якій виготовлятимуть щорічно понад 12 тисяч дерев'яних бочок різних розмірів.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

Кандидати на Шевченківську премію

КОМІТЕТ із Державних премій України імені Тараса Шевченка, розглянувши та обговоривши 74 подання на Державну премію, повідомляє, що таємним голосуванням до участі в конкурсі на здобуття Державних премій України імені Тараса Шевченка 1997 року допущено такі кандидатури.

I. Література

1. **Герасим'юк Василь.** Збірка поезій «Діти трепети». Висунуто Державним музеєм Т. Г. Шевченка.

2. **Скунць Петро.** Збірки поезій «Спитай себе», «Один».

Висунуто Закарпатською організацією Спілки письменників України.

3. **Содомора Андрій.** Переклад українською мовою творів Евріпіда «Трагедії»і Сенеки «Моральні листи до Луцілія».

Висунуто видавництвом «Основи» (Київ), Львівською організацією Спілки письменників України.

II. Літературо- та мистецтвознавство

1. **Головащенко Михайло.** Книжка «Модест Менцинський».

Висунуто Львівським обласним відділенням Всеукраїнської музичної спілки, Львівським державним академічним театром опери та балету імені Івана Франка.

2. **Запаско Яким.** Видання «Пам'ятки книжкового мистецтва. Українська рукописна книга».

Висунуто Українським фондом культури, Львівською академією мистецтв, творчими організаціями Словаччини.

3. **Макаров Анатолій.** Книжка «Світло українського бароко».

Висунуто Київською організацією Спілки письменників України.

III. Журналістика і публіцистика

1. **Бабчук Емма** — автор і ведуча. Цикл публіцистичних передач «Незалежність», «Соборність», «Суботні зустрічі» та «Конституція. Держава. Стабільність».

Висунуто Національною радіокомпанією України, Львівським Братством шанувальників Тараса Шевченка.

2. **Клейнер Ізраїль (США).** Книжка «Владімір /Зеев/ Жаботинський і українське питання».

Висунуто міжнародним товариством «Україна—Ізраїль», Інститутом національних відносин і політології.

IV. Музична творчість

1. **Дремлюга Микола.** Концерт для бандури з симфонічним оркестром та концертно-педагогічний репертуар.

Висунуто Національною музичною академією України імені П. І. Чайковського.

2. **Колодуб Левко.** Симфонія № 5, концерт для двох скрипок і симфонічного оркестру, концерт для скрипки і камерного оркестру, «Турівські пісні» для камерного оркестру, «Українські танці» для симфонічного оркестру.

Висунуто Спілкою композиторів України.

V. Образотворче мистецтво

1. **Звіринський Карло.** Цикл картин «На цьому і тому боці...»

Висунуто Львівською академією мистецтв.

2. **Колісник Прокіп** (Словаччина). Цикл творів «Чисниця».

Висунуто Спілкою українських письменників Словаччини, музеєм сучасного мистецтва імені Енди Варгола (Словаччина), Національним музеєм у Львові.

3. **Марчук Іван.** Цикл творів «Шевченкіана» та «Голос моєї душі».

Висунуто Шевченківським національним заповідником в Каневі, редакцією газети «Наша Україна».

4. **Мол Лео (Молодожанин Леонід,** Канада). Пам'ятники Т. Шевченку у Вашингтоні, Буенос-Айресі в Аргентині і Пруденгополісі в Бразилії, «Сад скульптур Лео Мола» у Вінніпезі.

Висунуто редакцією журналу «Всесвіт».

VI. Кінематографія

1. **Осика Леонід.** Художні фільми «Камінний хрест», «Захар Беркут», «Подарунок на іменини», «Гетьманські клейноди».

Висунуто Спілкою кінематографістів України.

VII. Театральне мистецтво

1. **Бенюк Богдан** — актор. Телевізійна вистава «Цей симпатичний біс».

Висунуто Державним комітетом телебачення і радіомовлення України.

2. **Козьменко-Делінде Валентин** — режисер-постановник, **Цимбаліст Віктор** — актор, **Лазова Поліна** — актриса, **Мазур Василь** — актор. Вистава «Сни за Кобзарем» у Національному академічному драматичному театрі імені Івана Франка.

Висунуто Київським міським відділенням Спілки театральних діячів України.

VIII. Концертно-виконавська діяльність

1. **Гамкало Іван** — диригент-постановник. Опера А. Рудницького «Анна Ярославна» в Національному академічному театрі опери та балету України імені Тараса Шевченка.

Висунуто Спілкою театральних діячів України.

2. **Гвоздь Микола** — художній керівник і головний диригент Державної заслуженої капели бандуристів України. Концертні програми і концертно-виконавська діяльність 1991—1996 років.

Висунуто Всеукраїнською музичною спілкою, редакцією журналу «Українська культура».

3. **Савчук Євген** — художній керівник і головний диригент Державної заслуженої академічної капели України «Думка». Концертні програми Української хорової музики 1991—1996 років.

Висунуто Всеукраїнською музичною спілкою.

4. **Солов'яненко Анатолій.** Концертні програми 1993—1996 років.

Висунуто Міністерством культури і мистецтв України.

IX. Народне мистецтво

1. **Литовченко Іван** /посмертно/, Литовченко Марія. Серія гобеленів «Тарас Шевченко і Україна».

Висунуто київською Спілкою художників України.

2. **Семикіна Людмила.** Серія строїв «Високий замок». Висунуто Спілкою художників України, Всеукраїнським товариством «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

X. Твори для дітей та юнацтва

1. **Базилевич Анатолій.** Ілюстрації до творів українських класиків та сучасних письменників для дітей.

Висунуто творчим об'єднанням дитячих письменників Київської організації Спілки письменників України, видавництвом «Дніпро».

2. **Скуратівський Василь.** Книжки «Святвечір», «Дідух», «Український рік».

Висунуто Українським центром культурних досліджень.

Комітет із Державних премій України імені Тараса Шевченка звертається до широкої громадськості, установ культури, редакцій газет і журналів з проханням взяти участь в обговоренні названих у цьому списку творів і наукових праць.

Рецензії, відгуки і зауваження просимо надсилати до Комітету на адресу: 252001, Київ-1, вул. Прорізна, 2, кім. 33-34.

На конкурс: Кращий дебют року

Положенням про Державні премії України імені Тараса Шевченка, затвердженим Указом Президента України від 29 листопада 1996 року, разом з десятьма Державними преміями щорічно установлюється також одна Мала Державна премія України імені Тараса Шевченка, яка присуджується за кращий творчий дебют року (незалежно від жанру).

Виходячи з положення, Комітет із Державних премій України імені Тараса Шевченка оголошує творчий конкурс на здобуття Малої Державної премії України імені Тараса Шевченка 1997 року. Висунення, розгляд робіт та присудження Малої Державної премії проходять згідно з Положеннями про Комітет із Державних премій України імені Тараса Шевченка та про Державні премії України імені Тараса Шевченка, що опубліковані в газеті «Урядовий кур'єр» 5 грудня 1996 року. Приймання робіт на конкурс закінчується 31 січня 1997 року за адресою Комітету: Київ-1, вул. Прорізна, 2, кім. 33-34, тел. 226-32-23.

Комітет із Державних премій України імені Тараса Шевченка.

Реклама

Інформація про випуск акцій

Акціонерного комерційного банку «Український банк торгового співробітництва»

Акціонерний комерційний банк «Український банк торгового співробітництва» — відкрите акціонерне товариство повідомляє про випуск акцій банку сьомої емісії.

Плановий обсяг сьомої емісії становить 1140000 (один мільйон сто сорок тисяч) гривень.

Кількість акцій — 114 000 (сто чотирнадцять тисяч).
Номінальна вартість однієї акції — 10 (десять) гривень.
Акції різних випусків рівні в правах, привілейовані акції не випускаються.
Акціонерам видається сертифікат на сумарну кількість придбаних акцій.
Розмір дивідендів за акціями визначається загальними зборами акціонерів за підсумками квартальної діяльності банку.
Початок передплати — 29 січня 1997 р.
Закінчення передплати — 3 березня 1997 р.
Місце передплати: 310003, Харків, вул. Клочківська,3. Тел. (0572) 12-12—03.

Уведомление об общем собрании акционеров ОАО «Лебединский семенной завод»

28 февраля 1997 года в помещении лекционного зала АО «ЛСЗ» по адресу г. Лебедин Шполянского района Черкасской области состоится общее собрание акционеров ОАО «Лебединский семенной завод» с повесткой:

1. Утверждение годовых результатов деятельности ОАО «Лебединский семенной завод», отчет и выводы ревизионной комиссии.
2. Проведение второй эмиссии.
3. О создании совместных предприятий и вступление в другие акционерные общества.
4. Порядок распределения прибыли.

Регистрация акционеров (их представителей) проводится 28 февраля 1997 года с 8 до 10 часов в помещении лекционного зала ОАО «ЛСЗ».

Начало собрания в 11.00 часов.

Арбитражный суд Донецкой облати (340105, Донецк, бул. Пушкина, 34), возбудил дела о банкротстве:

Малого частного предприятия «Руслан», № 19/4 —19б.

Адрес: 343400, г. Артемовск, Донецкой обл., ул. Шевченко, 31. р/счет 1468121 в Артемовском отделении Проминвестбанка Украины, МФО 334583.

Торгово-коммерческой фирмы — общества с ограниченной ответственностью «Антарес» (ЛТД), № 18/4 - 19б.

Адрес: 343400, г. Артемовск Донецкой обл., ул. Кирова, 42. р/счет 467018 в Артемовском отделении Проминвестбанка Украины, МФО 334583.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

Арбітражний суд Автономної Республіки Крим порушив справу N 2042-8 про банкрутство приватної фірми «Поліхром», юридична адреса: 333000, Сімферополь, вул. Київська, 110, кв.60, р/р 467242 в Залізничному відділенні акціонерного банку «Україна», МФО 324281, свідоцтво про реєстрацію № 22271001.

Вимоги кредиторів та заяви санаторів подавати до Арбітражного суду Автономної Республіки Крим на адресу: 333000, Сімферополь, вул. К. Маркса, 18 у місячний термін.

Інформація про сьомий випуск простих іменних акцій

акціонерним банком «АвтоЗАЗбанк»

Проспект емісії складено відповідно до Закону України «Про цінні папери та фондову біржу», «Тимчасового положення про порядок реєстрації випуску акцій та облігацій підприємств та інформації про їх випуск», затвердженого наказом Державної комісії з цінних паперів та Фондового ринку від 20.09.96 р. № 210.

I. Характеристика емітента

Повна назва: Акціонерний банк «АвтоЗАЗбанк».

Скорочена назва: АБ «АвтоЗАЗбанк».

Місце розташування банку: 330063, м. Запоріжжя, пр. Леніна, 8.

Акціонерний банк «АвтоЗАЗбанк» був створений як товариство з обмеженою відповідальністю з метою комплексного банківського обслуговування юридичних та фізичних осіб і зареєстрований Національним банком України 21 жовтня 1991 року за номером 43, згідно з рішенням загальних зборів акціонерів банку від 15 грудня 1993 року (протокол № 1), перетворений в акціонерне товариство відкритого типу «Акціонерний банк «АвтоЗАЗбанк» (зареєстрований Національним банком України 25 лютого 1994 р. за номером 43).

Найвищим органом управління банку є загальні збори акціонерів, які мають право вирішувати всі питання діяльності банку. У проміжок часу між зборами як спостережний орган діє рада банку, яка здійснює контроль за діяльністю банку. Очолює раду банку Сотніков Олександр Миколайович — голова правління, генеральний директор ВАТ «АвтоЗАЗ».

Виконавчим органом, що здійснює керівництво його поточною діяльністю, є правління банку. Голова правління — Новіцька Тетяна Андріївна, освіта вища економічна, виробничий стаж 20 років. Головний бухгалтер — Шведов Олег Аркадійович, освіта вища економічна, виробничий стаж 14 років.

На час прийняття рішення про випуск акцій сьомої емісії статутний фонд банку сповна сплачено в сумі 2 786 000 (два мільйони сімсот вісімдесят шість тисяч) гривень і зареєстрований Національним банком України 12 грудня 1996 року за номером 43.

Банк має 2 діючі філії у містах Мелітополі, Івано-Франківську та представництво в м. Києві.

На 01.12.1996 р. чисельність службовців банку та його структурних підрозділів становить 215 чол. АБ «АвтоЗАЗбанк» дотримується економічних нормативів, що визначаються Національним банком України. Адмінстративні та економічні санкції на банк не накладали.

Контроль та аудит діяльності банку здійснює приватна аудиторська фірма «Аудит» (ліцензія на аудиторську діяльність АБ № 000260, сертифікат № 000077).

Баланс АБ «АвтоЗАЗбанк»

АКТИВ	на 01.01.96 млн. крб.	на 01.01.96 тис. грн.	на 01.12.96 тис. грн.
1. Каса і коррахунок в НБУ			
а) в національній валюті	35284	353	445
б) в іноземній валюті	34566	346	81
2. Коррахунки в інших банках			
а) в національній валюті	100	1	2
б) в іноземній валюті	71788	718	302
3. Кредити, надані банком			
а) короткострокові	848474	8485	4438
б) довгострокові	—	—	—
в) у валюті	15480	155	618
4. Міжбанківський кредит	22355	223	200
5. Цінні папери, паї, акції, придбані банком	6433	64	784
6. Основні засоби та капіталовкладення	90540	905	2110
7. Дебітори	29890	299	96
8. Інші активи	548136	5481	5121
в тому числі:			
— міжфіліальні обороти	71259	713	644
— валютна позиція банку	8470	85	709
— відокремлені кошти за рахунок прибутку	423305	4233	1558
— витрати майбутніх періодів	35046	350	594
— нараховані, але не сплачені видатки	6195	62	—
9. Збиток	—	—	—
10. Усього	**1703046**	**17030**	**14197**

ПАСИВ	на 01.01.96 млн. крб.	на 01.01.96 тис. грн.	на 01.12.96 тис. грн.
1. Статутний фонд	200000	2000	2786
2. Резервний фонд	9155	91	268
3. Інші фонди банку та кошти, прирівняні до них, в тому числі:	147985	1480	2446
4. Коррахунки інших банків			
а) в національній валюті	—	—	—
б) в іноземній валюті	—	—	—
5. Розрахункові та поточні рахунки клієнтів в національній валюті	77195	772	897
6. Депозити юридичних осіб	56860	569	399
7. Вклади громадян	220196	2202	2736
8. Кошти клієнтів в іноземній валюті	40721	407	139
9. Міжбанківський кредит	6000	60	—
10. Кредитори	72880	729	129
11. Інші пасиви	448749	4487	2751
в тому числі:			
— доходи майбутніх періодів	6550	66	1228
— міжфіліальні обороти	71259	712	644
— власна валюта	8471	85	709
— доходи, не отримані банком	—	—	—
12. Прибуток	423305	4233	1646
13. Усього	**1703046**	**17030**	**14197**

II. Опис ділової діяльності емітента

Метою діяльності акціонерного «АвтоЗАЗбанку» є сприяння розвитку товарно-грошових відносин в Україні через розширення спектра банківських послуг, підтримка різних форм підприємництва і приватного бізнесу, залучення вітчизняних та іноземних інвестицій, розвиток економічних зв'язків з іншими регіонами і державами, задоволення інтересів акціонерів банку.

АБ «АвтоЗАЗбанк» здійснює комплексне розрахунково-касове і кредитне обслуговування господарчих структур різних форм власності та громадян у національній та іноземній валюті, виконує операції з цінними паперами, проводить інвестиційну діяльність. Відкриті кореспондентські рахунки в банках Росії, Білорусі, Казахстану, Молдови, Німеччини, Великобританії, США, Австрії, Франції.

Протягом поточного року банк працює прибутково. За 11 місяців 1996 р. одержано прибуток у сумі 1646 тис. грн.

Власні кошти банку на 01.12.96 р. становили 5209 тис. грн.

Економічні нормативи, встановлені Національним банком України, дотримуються, що свідчить про фінансову стабільність банку.

Показники, що характеризують платоспроможність та ліквідність банку на 1 грудня 1996 року:

— платоспроможність — 74 %;
— поточна ліквідність — 0,42;
— короткострокова ліквідність — 0,49;
— загальна ліквідність — 0,57.

Статутний фонд банку, сформований за рахунок шести емісій акцій, виріс з 250 гривень (в момент заснування) до 2 786 000 (два мільйони сімсот вісімдесят шість тисяч) гривень.

Банк має ліцензію № 58 Національного банку України на проведення операцій з валютними цінностями і дозволи Міністерства фінансів України на здійснення діяльності з випуску й обігу цінних паперів та на виконання функцій депозитарію інвестиційних фондів (інвестиційних компаній) за відповідними номерами 22 та 42.

Посередницьку діяльність із приватизаційними паперами банк здійснює на підставі ліцензії Фонду державного майна України за № 23.

«АвтоЗАЗбанк» — член Асоціації українських банків, засновник Української Фондової біржі та Української міжбанківської валютної біржі.

III. Дані про емісію акцій

Рішення про відкриту передплату акцій сьомого випуску прийняте правлінням банку від 27 грудня 1996 року (протокол № 71).

Мета випуску акцій — подальше зміцнення фінансового стану банку та розширення масштабів його діяльності.

Загальний обсяг емісії — 914 000 (дев'ятсот чотирнадцять тисяч) грн.

Кількість цінних паперів — 914 000 (дев'ятсот чотирнадцять тисяч) простих іменних акцій.

Номінальна вартість — 1 (одна) гривня.

Акції випускаються серією 007 №№ 000001—914000.

Банк застосовує електронний облік обігу акцій. Акції випускаються у безпаровій формі і існують у вигляді запису на іменному рахунку акціонера.

Термін передплати акцій — з 27 січня по 1 квітня 1997 р.

Банк розміщує свої акції самостійно, не користуючись послугами торговців цінними паперами.

Передплату акцій проводить АБ «АвтоЗАЗбанк» та його філії за адресами:

м. Запоріжжя, пр. Леніна 8, тел. 13—77—96;

м. Мелітополь, вул. Кірова 40, тел.6—34—34;

м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 85, тел.4-83-16.;

У разі перевищення або недосягнення рівня передплати оголошеної VII емісії фактичне розміщення акцій затверджується загальними зборами акціонерів.

Власник простих іменних акцій має право:

— участі в загальних зборах акціонерів особисто або через представника;
— голосу із розрахунку: одна акція — один голос;
— на отримання дивидендів пропорційно номінальний вартості акцій, які йому належать;
— на отримання частини майна в разі ліквідації банку;
— першочергового придбання акцій наступних випусків.

Частка будь-кого з акціонерів банку за сумою акцій не повинна перевищувати 35 % статутного фонду банку.

Прості іменні акції розміщуються серед юридичних та фізичних осіб і можуть реалізовуватися з курсовою надбавкою, яку встановлює правління банку.

Вартість акцій сплачується повністю у день їх придбання у національній валюті України на підставі укладеного в установі банку договору на передплату акцій.

Згідно з вимогами Національного банку України, юридичними особами, які спрямовують вільні власні кошти на придбання акцій, надаються банку аудиторські висновки про їх фінансовий стан і платоспроможність, а також «Баланс підприємства» (ф № 1) та «Звіт про фінансові результати та їх використання» (ф № 2) на останню дату перед купівлею акцій. Фізичні особи, черговий внесок яких до статутного фонду банку перевищує сто неоподаткованих мінімумів заробітної плати, подають довідку про наявність у них власних коштів, затверджену податковою інспекцією за місцем проживання.

Акціонер має право здійснювати не заборонені законодавством України операції з акціями (купівля, продаж, дарування, успадкування, передання в заставу).

Передання прав власності на акції сьомого випуску може бути проведене тільки після офіційної реєстрації результатів передплати з обов'язковою реєстрацією у реєстрі власників іменних цінних паперів.

Реєстр власників іменних цінних паперів АБ «АвтоЗАЗбанк» веде незалежний реєстратор — ЗАТ «Ліма» (м. Запоріжжя, пл. Пушкіна, 4).

Розмір дивідендів та порядок їх виплати визначають загальні збори акціонерів. Дивіденди сплачують за підсумками фінансового року у строки, що визначаються загальними зборами акціонерів банку на підставі чинного законодавства за рахунок прибутку банку, що залишається в його розпорядженні після сплати податків і розподілу згідно з нормативами, шляхом їх перерахування на вкладний рахунок акціонера або в касі банку.

У разі відмови емітенту у випуску акцій залучені кошти повертаються в строк до 30 днів.

IV. Перелік та підсумки попередніх емісій

АБ «АвтоЗАЗбанк» здійснив шість емісій простих іменних акцій банку, які пройшли реєстрацію згідно з чинним законодавством, на загальну суму 2 786 000 гривень, у т. ч.:

Серія	Кількість випущених акцій (шт.)	Номінальна вартість (грн.)	Загальна номінальна вартість (грн.)
001	25 000	1	25 000
002	75 000	1	75 000
003	320 000	1	320 000
004	940 300	1	940 300
005	639 700	1	639 700
006	786 000	1	786 000

Загальна сума акцій банку, що перебувають у власності керівних працівників АБ «АвтоЗАЗбанк», становить 0,38 % загального зареєстрованого статутного фонду.

V. Чинники ризику

Приймаючи рішення про придбання акцій «АвтоЗАЗбанку», покупець має взяти до уваги такі чинники ризику:

— погіршення загальної економічної ситуації в Україні;
— зміни в законодавстві про оподаткування комерційних банків;
— встановлення жорсткіших економічних нормативів;
— інші форс-мажорні обставини.

ПОВТОРИЛА КРОК ГЕРОЇНІ РОМАНУ

***...КОЛИ В ЛІТЕРАТУРНО-МЕМОРІАЛЬНОМУ** музеї В. Стефаника в Русові я побачив фото письменника з дарчим написом «землячці Стефанії Ющенко», почав з'ясовувати, хто вона така (в літературі виступала під прізвищем Карасевич). Довго шукав, аж поки не пригадав, що десь існує лист якоїсь Ющенко до В. Стефаника. Зрештою, почалися пошуки отого листа. І от у моїх руках цінний людський документ —свідчення того, як можуть тягнутися митці один до одного на основі високого духовного клімату, що існує в їхніх творах. У даному разі до новелістики В. Стефаника потягнулася душа російської письменниці, українки за національністю, яка мала ніжну і чутливу вдачу, відчула і полюбила душу особисто не знайомого їй митця. Процитуємо цього листа мовою оригіналу.*

«29 вересня 1911 р.

Вельмишановний добродію!

Вибачте, що пишу до Вас, ніколи не бачивши Вас у очі. Але Батько казав наш «брататися у чужому краю», а Ви стали мені братом з того часу, як я прочитала вашу книжечку.

Спершу я почула за Вас від нашого московського критика М. О. Гершензона, — бо він сказав мені, що у своїх оповіданнях я буцімто «подражаю Стефанику». Йому так здалося для того, що і я тиняюся по Україні і бачила чимало «камінних хрестів» на її горах. Бог послав мені дружину — теж лікаря, — як Ви, і теж вийшов він на широку дорогу життя у білій сорочині. Тепер ми вже обидва сивість — і син у нас студент, і дочка дівочиться, а Україна наша така сама голодна і гола, як була за наші красні літа (...).

Перед будущим літом думаю я поїхати на прощу: не у Київ або Афон, а у Галичину і придунайські землі. Таки дуже приємно мені буде побачити Вас, щоб віддати чолом за те, що Ви пишете і що робите для України. Отже, прошу Вас, пришліть мені Вашу адресу, а як можна буде, то і Ваш портрет, бо я тут у книгарнях його не знайшла. На моїм столі йому буде не сумно, бо поставлю його обік із А. П. Чеховим і Короленком. Сама посилаю дві свої книжечки, може, коли на сон грядущий заглянете.

Вибачайте за описки: у нас у колах не учать (української мови).

З сердечним ушануванням С. Ющенко.

Адреса зимою: С.-Петербург, Б. Ружейная, д.12/А, кв. д-ра Ющенко. Стефанії Стефанівні Ющенко.

Літом: м. Вороновиця (Подольской губ.), С. Комаров — С. С. Ющенко. Можна ще писати просто: редакція «Вестника Европы», мені перешлють, як їх сотруднику».

Дослідницький обов'язок спонукав мене знайти твори письменниці, розпочати пошуки її архіву, фото. Дізнався я, що вона народилася на Поділлі (де саме —поки що не з'ясував), закінчила Бестужевські курси в Петербурзі (1895). Спочатку жила в Кисловодську, пізніше — в Петербурзі. Була у приятельських взаєминах з Г. Успенським, В. Гаршиним, художником М. Ярошенком, працювала в редакції журналу «Вестник Европы»

Літературну діяльність розпочала напередодні революції 1905 року. Авторка оповідань, нарисів та повістей переважно із життя українського села на Поділлі (збірки «Повести и рассказы» т.1—2, (1901—1910), «Очерки и рассказы» (1913). У творах Карасевич — глибокий сантимент до трудового українського люду, його етики, моралі, змальовано сцени народнопоетичної обрядовості.

Зрештою, вдалося встановити, що їй не тільки всміхалося життя, дарувало радість зустрічей з багатьма талановитими й визначними людьми, а й заподіяло велике горе. 1916 року на фронті під час першої світової війни загинув син С. Караскевич. Не в змозі пережити цю трагедію, вона кинулася під поїзд...

Згадаймо репродукцію з картини М. Ярошенка «Всюди життя». Нехай образ жінки-страдниці, моделлю для якої послужило обличчя письменниці, поки що замінить її фото, пошуки якого тривають.

Федір ПОГРЕБЕННИК,
літературознавець.

Імена

Шульженко у спогадах

У Харкові презентовано книгу «Згадуючи Клавдію Шульженко...». Її автор — москвич Ашот Вартанян, відповідальний секретар Міжнародного союзу діячів естради. Готуючи книгу, Ашот не раз побував у Харкові, де народилася Клавдія Іванівна, зустрічався з її родичем Борисом Агафоновим — засновником музею співачки. Знайомі Шульженко передали авторові фотографії з сімейних альбомів, старі афіші, газетні та журнальні публікації. Фахівці вже нині пророкують, що книга стане бібліографічною рідкістю: наклад її —лише тисяча примірників, а матеріали унікальні. Тут вперше видруковано уточнені тексти пісень

Клавдії Шульженко, а її постійний репертуар — це, як зазначає ДІНАУ-Укрінформ, майже 300 назв.

З телетайпа

Чому я не сокіл?

Амбітна спроба британського мільйонера облетіти довкола рідної планети на повітряній кулі закінчилася невдачею. 46-річний Річард Брансон змушений був зробити посадку в Алжирі через технічні проблеми. Це сталося наступного дня по тому, як його аеростат 7 січня піднявся в повітря з військової бази на території Марокко. Брансон планував, що на шляху до Великої Британії протягом 18 днів пролетить над Близьким Сходом, Іраном, Індійським океаном, США і Атлантикою. Разом з ним у цю ризиковану подорож вибралися двоє друзів: швед П'єр Ліндстранд і британець Алекс Річчі. У повітрі екіпаж Брансона супроводжував літак. 1987 року Брансон та Ліндстранд першими перелетіли Атлантичний океан на кулі, наповненій гарячим повітрям. 1991 року вони перетнули Тихий океан.

Пишіть, телефонуйте, заходьте!

Цікавий новорічний подарунок отримали італійці від податкової поліції. Це безплатний телефонний номер, так би мовити, пряма лінія, номери якої широко відомі й легкі для запам'ятовування. Тепер усі бажаючі, не називаючи себе, можуть донести на осіб, що обманюють податкові служби. Номер має неабияку популярність. У новому році ним уже скористалися тисячі абонентів.

Тимчасово Клондайк переноситься в Мелюшки

Од сірого й голодного життя порятує нас, українців, яскрава мрія. На території Полтавщини місцеві ентузіасти розпочали пошук золота. Їхня мрія грунтується на архівних документах 95-річної давнини, які засвідчують, що 1902 року в яру поблизу маловідомого полтавського села Мелюшки було знайдено достатньо великі шматки білого кварцу з вкрапленням золота. Тоді ця подія викликала ажіотаж не тільки в Полтаві, а й у Києві та Петербурзі. На місце прибули відомі вчені на чолі з Володимиром Вернадським. Після ретельного обстеження місцевості вони так і не дійшли згоди щодо походження золота. Згодом про полтавський Клондайк забули. Майже століття потому версія про існування під найкращими в світі чорноземами ще й дорогоцінних металів доводитиме свою істинність і наше гіпотетичне багатство.

Дві половинки одного листа

Розбираючи фонд Ганни Барвінок — відомої української письменниці, дружини Пантелеймона Куліша, науковці натрапили на закінчення листа від відомого збирача українських старожитностей Василя Тарнавського. У листі йшлося про намір передати свою колекцію Чернігівському земству і про приміщення для колекції. Пошуки першої частини листа привели до історичного музею. Після ретельних пошуків знайшли й початок. По вирішенні всіх формальностей щодо возз'єднання експоната оригінал посів почесне місце в експозиції історичного музею, який носить ім'я Тарнавського. Для цього закладу, що відзначив своє сторіччя, експонат —безцінний. Це єдине документальне свідчення про дарування Тарнавським свого зібрання Чернігову, яке й стало основою музею.

Виставка церковного одягу

Чернече вбрання, стародавнє грецьке й сучасне облачення православних священиків і архієреїв представлене у виставкових залах Національного заповідника «Києво-Печерська лавра». Два роки галицькі священики збирали експонати православного вбрання різних часів і народів. Тут можна прослідкувати, як від строгого грецького крою підрясників та сонцеподібних філоней перейшли до різнокольорового, вишиваного, гаптованого, зручного в повсякденному використанні одягу. Духовенству західної України іноді дорікають, що воно одягається в католицькому стилі. «Нам вдалося знайти старовинні зразки візантійського вбрання з вишивкою, гудзиками», — розповів ієромонах Феодосій (Оленич).

А у нас

Справа де Боплана живе й перемагає

В Івано-Франківську побачило світ унікальне видання —історичний атлас Галичини з праісторичних часів до XX століття, перше в Україні такого роду після «Опису України» Гійома Лавасера де Боплана 1650 року. В атласі 13 ілюстративних карт, 9 схем, 13 давніх печаток, 4 ксерокопії документів та 19 малюнків. Понад 30 років тривали спроби видати «Атлас історії Української РСР», що так і не був опублікований. Лише 1985 року в Канаді вийшов друком контурний історичний атлас України англійською мовою. Професор Прикарпатського університету імені Василя Стефаника Володимир Грабовецький, що уклав новий «Опис...», приймає заслужені вітання.

«Нью-Йорк таймс» про Дениса

Учень харківської СШ № 29 Денис Погожих отримав бандероль з міста Олбані штату Нью-Йорк. Разом з різдвяними вітаннями там був номер «Нью-Йорк таймс», в якому розповідалося про перемогу Дениса на всеамериканському конкурсі серед школярів на кращий плакат «Ти можеш змінити світ». Українець Погожих минулого року в складі обмінної групи навчався поблизу Олбані. Почув про конкурс. А оскільки закінчив художню школу імені Репіна, то й вирішив ризикнути. Плакат було надіслано до журі, як ведеться, під кодовою назвою. Ніхто не знав, що це робота з України. І от — перше місце, диплом і премія в тисячу доларів.

Узявши губами фломастер...

Лихо спіткало її в юності. Дев'ятнадцятирічна Катя Литовченко мріяла стати артисткою цирку і під час репетиції зірвалася з трапеції. Травмований хребет ось уже 28 років, як прикував її до ліжка. Останніх п'ять років стали переломними в долі цієї мужньої жінки зі Свердловська, що на Луганщині. Взявши губами фломастер, відпрацювавши свою техніку, вона почала малювати. Так з'явилася серія «Пейзажі батьківщини моєї», за яку вона удостоєна звання Заслужений художник України. Нагороду отримала з рук міністра соціального захисту населення України Петра Овчаренка. Її персональна виставка відбулася в Києві. Здійснили картини подорож і до Голландії, де кілька творів було продано, повідомляє ДІНАУ-Укрінформ. Нова експозиція пейзажів Литовченко готується до демонстрації у США та Канаді.

Трохи пристрасті за філателією

Як повідомили в «Укрпошті», наприкінці минулого року в поштовий обіг введено нові художні поштові марки. Це «Пам'ятки архітектури України», «Іллінська церква в Суботові», «Церква святого Юра в Дрогобичі», «Софійський собор у Києві», «Троїцький собор у Новомосковську».

Останнього дня минулого року введено в обіг ще дві марки — «унicеф» та «Митрополит Петро Могила (1596—1647)».

Марки надруковано в Україні.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 278442.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311006.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.